

Sophia
Scholen
Duin- & Bollenstreek

Jaarverslag 2019

Inhoud

Voorwoord	3
1. Het schoolbestuur	5
1.1 De organisatie	6
1.2 Profiel	8
1.3 Dialoog	9
2. Verantwoording beleid	11
2.1 Onderwijs & Kwaliteit	12
2.2 Personeel en professionalisering	13
2.3 Huisvesting & Facilitair	16
2.4 Financieel beleid	18
2.5 Risico's en risicobeheersing	20
3. Continuïteitsparagraaf	21
3.2 Staat van Baten en Lasten	24
3.3 Financiële positie	26
Bijlage	27
Bijlage 1: Sophia Scholen	28
Bijlage 2: Nevenfuncties leden RvT en CvB	29
Bijlage 3 Verslag intern toezicht	31
Bijlage 4: Jaarverslag 2019 GMR	34
Bijlage 5: Risicoanalyse Sophia Scholen	37
Bijlage 5: Aantallen leerlingen per school	40
Jaarrekening 2019	41
Algemene toelichting	42
Balans per 31 december 2019	45
Baten en lasten	46
Kasstroomoverzicht 2019	47
Toelichting behorende tot de balans per 31 december 2019	48
Eigen Vermogen	51
Voorzieningen	52
Kortlopende schulden	53
Niet uit balans blijvende verplichtingen	54
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2019	55
Lasten	56
Wet Normering Topinkomens	58
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	61
Model C Verantwoording subsidies	62
Bijlage 6: Verantwoording inzet middelen Prestatiebox	63

Voorwoord

Dit voorwoord dient te beginnen met onze dank aan Floris Dekker – tot en met de laatste dag van 2019 de interim bestuurder – voor zijn inzet gedurende dat jaar en zijn prettige overdracht aan ons. Hoewel dit een verslag betreft over een jaar waarin we Sophia Scholen niet bestuurden, is het jaarverslag 2019 uiteraard onder onze verantwoordelijkheid opgesteld en door ons op 25 mei 2020 vastgesteld, behoudens goedkeuring door de Raad van Toezicht op 16 juni 2020.

De fusie tussen Sophia Stichting en PCPO van 1 januari 2018 heeft het opereren van Sophia Scholen in 2019 beïnvloed. En we weten nu dat dit ook daarna van betekenis zal blijven. Sinds de fusie draagt onze stichting zorg voor zowel katholiek, als protestants–christelijk en algemeen bijzonder primair onderwijs, verantwoordelijkheden die statutair zijn verankerd. In en sinds 2019 omarmen, ontwikkelen en etaleren we de variëteit van onze scholen, niet alleen in denominatie, maar ook in onderwijsconcept, lesmethodes en schoolcultuur.

In 2019 zijn er geen scholen gesloten of gesticht – het waren en zijn er 28 – maar is wel gewerkt aan voorgenomen fusies van de Kinderburg en de Rank in Sassenheim, Wakersduin en Zeehonk in Noordwijk aan Zee en de herpositionering van de Antonius en de Regenboog in Voorhout. In 2020 is hier besluitvorming voorzien die bijdraagt aan ons streven naar robuuste scholen. De onderwijskwaliteit is immers gebaat bij scholen van voldoende omvang. In 2019 is verder geïnvesteerd in onderwijskwaliteit door de komst van een manager onderwijs, het opstellen van een concept kwaliteitskader en het auditeren van vijf van onze scholen, plus voorbereidingen voor audits op de overige scholen in 2020.

Op 1 oktober 2019, de formele teldatum, profiteerden 6.951 leerlingen van onderwijs op één van onze scholen. Dat is een fractie minder dan het jaar daarvoor. Ook de aantallen Sophia-leerlingen binnen de vijf gemeenten van ons verzorgingsgebied – Teylingen, Noordwijk, Hillegom, Lisse en Katwijk – bleven nagenoeg gelijk. Per school of dorpskern zijn er soms wel significante wijzigingen. Zo daalden de leerlingenaantallen van de meeste voormalige PCPO scholen en groeiden onze drie scholen in Noordwijkerhout–de Zilk.

In 2019 kregen al onze leerlingen toegang tot Google Classroom en zijn bijna alle scholen overgestapt op Microsoft Teams. Een enkele school volgde na de jaarwisseling. Deze ICT innovaties bleken cruciaal in het verzorgen van afstandsonderwijs en de digitale vergaderingen tijdens de Corona-crisis in 2020.

Afgelopen jaar hadden we een personeelsformatie van zo'n 466 fte, ruim 13 fte meer dan in 2018. De stijging komt doordat onze scholen de extra bekostiging voor de verlaging van werkdruk geheel aan meer personeel hebben besteed. Bestuur en management bleven gelijk in fte, onderwijzend personeel nam iets toe en onderwijsondersteunend personeel nam het meeste toe. Hierdoor kunnen bevoegde docenten zich richten op les geven en andere taken overdragen. De vervangingspool van collega's met een dienstverband bewees haar waarde, doordat in de vervanging van de meeste zieke collega's kon worden voorzien zonder inhuur. In het laatste kwartaal leidde het landelijke lerarentekort er echter ook bij ons toe dat interim leerkrachten nodig waren. Daarnaast waren er heel 2019 vier interim schooldirecteuren. In 2019 daalde ons verzuim van 6 naar 5,3%, een mooie stap.

In 2019 hebben we een externe partij laten rapporteren over het onderhoud van onze scholen, wat bepalend is voor de uitvoering van ons meerjaren onderhoudsplan. In januari betrok Kindercampus Joseph haar nieuwbouw in Lisse, binnen budget gerealiseerd. Voor fusieschool Meer en Dorp is gestart met het ontwerpen van een nieuw pand voor een integraal kindcentrum in Hillegom.

Het koersplan 2018–2022 was behulpzaam voor de koers in 2019, al werd behoefte aan herijking genoteerd voor de toekomst. Eind 2019 is de meerjarenbegroting 2020–2024 vastgesteld. Waar de financiën in het verleden nog zorgelijk waren, is in 2019 verder gebouwd aan doelmatig en planmatig financieel management en kan bij de jaarafsluiting gesteld worden dat de stichting financieel solide is. Solvabiliteit en liquiditeit zijn ruim boven norm. En het eigen vermogen van 11,4 miljoen euro – meer dan een kwart van de baten – biedt voldoende weerstand. Nadat er in 2018 een bijzonder omvangrijk exploitatieresultaat was van 3,4 miljoen euro, streefden we in 2019 naar een nihil exploitatiesaldo. Met een plus van 1,2 miljoen euro lijkt dat niet gelukt, maar daarbij dient aangetekend dat een na-genoeg gelijk bedrag aan bekostiging eind 2019 is ontvangen ten behoeve van een eenmalige personeelsuitkering in februari 2020 – het genormaliseerde resultaat is dus zoals gepland nihil.

Eveline Driest,
lid College van Bestuur

Omar Ramadan,
Voorzitter College van Bestuur

Het schoolbestuur

1

1. Het schoolbestuur

1.1 De organisatie

Contactgegevens:

Sophia Scholen

Adresgegevens Centraal Bureau

Leidsevaart 2, 2215 RE Voorhout

Postbus 98, 2215 ZH Voorhout

0252-250900

bureau@sophiascholen.nl

www.sophiascholen.nl

Overzicht scholen:

Zie bijlage 1 voor een overzicht van de scholen.

Contactpersoon:

Indien er vragen of opmerkingen zijn met betrekking tot het bestuursverslag kan contact op worden genomen met:

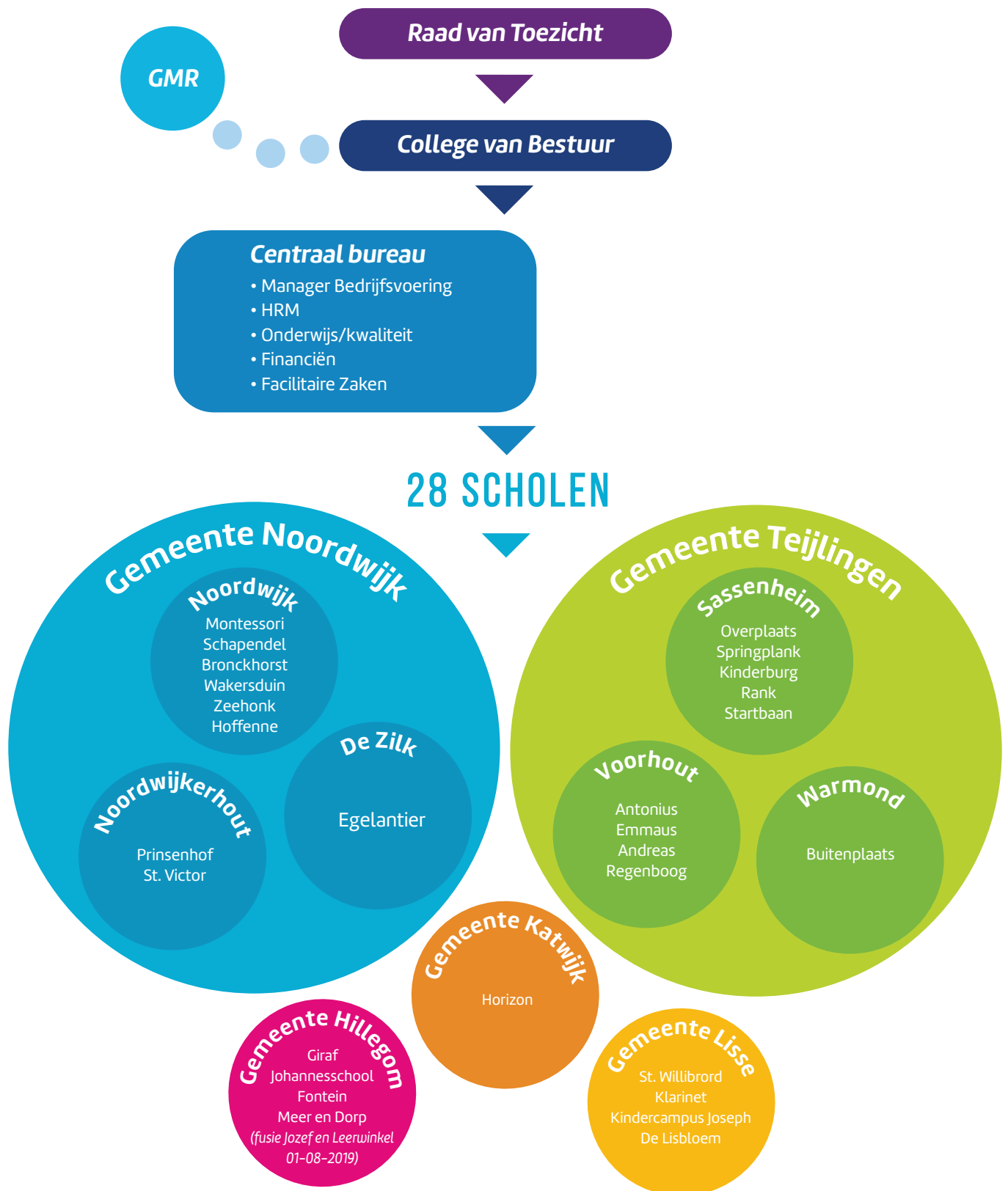
Erika Eikens

Manager Financiën

0252-250907

Juridische structuur:

Sophia Scholen is een stichting voor Katholiek, Protestants-Christelijk en Algemeen Bijzonder Basisonderwijs in de Duin- en Bollenstreek.

1.2 Profiel

Missie & Visie

Missie: van Groei naar Bloei

Met 28 basisscholen in de gemeenten Noordwijk, Teylingen, Hillegom, Lisse en Katwijk zijn we de grootste aanbieder van primair onderwijs in de Duin- en Bollenstreek. We dragen zorg voor Katholiek, Protestants-Christelijk en Algemeen Bijzonder onderwijs, of een samenwerking daarvan.

We verzorgen uitdagend en toekomstgericht onderwijs dat inspeelt op individuele mogelijkheden en leerbehoefte. Sophia Scholen staat voor een veilige leer- en werkomgeving waar leerlingen en medewerkers zich optimaal kunnen ontplooiën.

Binnen Sophia Scholen staan vijf kernwaarden centraal.

- verwondering
- vertrouwen
- verbinding
- duurzaamheid en
- eigenaarschap

Deze maken deel uit van onze organisatiecultuur en vormen hiermee de basis voor alles wat wij doen.

Visie

- Wij bereiden kinderen voor op hun toekomstige plaats in onze samenleving.
- Wij bieden onze individuele leerlingen passend en opbrengstgericht onderwijs.
- Wij bieden een veilige leeromgeving, die de ontwikkelingsmogelijkheden optimaal stimuleert en kinderen tot hun recht laat komen.
- Wij bieden onderwijs dat is afgestemd op de leefwereld van onze leerlingen.
- Wij zien ouders als partners, luisteren goed naar hen en verschaffen heldere feedback over de ontwikkelingen van leerlingen.
- Wij bieden in de dorpen een divers onderwijsaanbod en bieden ontplooiingsmogelijkheden aan scholen die onderscheidend willen zijn.
- Wij bereiden onze medewerkers voor op hun toekomst binnen de stichting en bieden hen opleidings- en ontplooiingsmogelijkheden die aansluiten bij ieders talenten en leerbehoefte.
- Wij faciliteren dit alles vanuit een professioneel en dienstverlenend bureau.
- Wij gaan hierbij uit van onze kernwaarden (verbinding, vertrouwen, eigenaarschap, duurzaamheid en verwondering). Zij zijn ons ethisch kompas.

Kernactiviteiten

De kernactiviteiten van Sophia Scholen zijn:

- Kwalitatief goed onderwijs met een duurzaam karakter op alle scholen.
- Een verscheidenheid aan scholen die onderscheidend zijn door een divers aanbod.
- Verbinding met al onze partners.
- Een betrouwbare, professionele en veilige organisatie.

Strategisch beleidsplan

Het koersplan 2018–2022 van Sophia Scholen is ontstaan door de inbreng van alle betrokken geledingen, waarmee het eigenaarschap van dit plan goed verankerd is in onze organisatie. Directies, leerkrachten en ouders vertegenwoordigd door de (G)MR, het Centraal Bureau, het College van Bestuur en de Raad van Toezicht hebben op verschillende momenten hun inbreng gehad in de uitwerking ervan.

Toegankelijkheid & toelating

Iedere leerling, van wie de ouders zich thuis voelen bij onze manier van werken en respect hebben voor onze uitgangspunten, is bij Sophia Scholen welkom. Er wordt geen onderscheid gemaakt op grond van levensbeschouwing, cultuur of handicap. Dat wil niet zeggen dat aan toelating geen voorwaarden verbonden zijn. Immers, onze scholen kunnen niet voor alle kinderen het meest gewenste onderwijs bieden. Er wordt nauwgezet gekeken of onze scholen een leerling het onderwijs kan bieden dat de leerling nodig heeft.

1.3 Dialoog

Belanghebbenden (Verbonden Partijen)

Belanghebbenden	Samenwerking
Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Duin- en Bollenstreek	Voor kinderen die meer begeleiding nodig hebben is een samenwerkingsverband aangegaan met 67 basisscholen in de Duin- en Bollenstreek.
VVE Boechorst voor Montessorischool in Noordwijk	Voor de huisvesting is er sprake van gezamenlijk beheer en Sophia Scholen is deelnemer in de VVE Boechorst.
Beheersstichting Brede School Nassaupark voor de Willibrord-school in Lisse	Voor de huisvesting is er sprake van gezamenlijk beheer en Sophia Scholen is deelnemer in de VVE. Dit is Beheersstichting Brede School Nassaupark.
VVE Clustergebouw voor Antonius en Regenboog	Voor de huisvesting is er sprake van gezamenlijk beheer, de gemeente Teylingen voert de regie.
Gemeente Teylingen	Overleg in het kader van de nieuwbouw Kinderburg en situatie Voorhout.
Gemeente Hillegom	Overleg in het kader van de nieuwbouw Meer en Dorp (Jozef/ Leerwinkel).
Gemeente Noordwijkerhout	Overleg in het kader van huisvesting fusieschool Zeehonk-Wakersduin
Gemeente Katwijk	Overleg over onderwijsvoorziening Project Luchthaven Valkenburg

Klachtenbehandeling

Veel bezwaren of klachten werden op de scholen opgelost. Schooldirecties zijn er vrijwel altijd in geslaagd om het voorgelegde probleem met de ouders of personeelsleden te bespreken en op te lossen, voordat er een klacht bij het bestuur werd neergelegd. In 2017 waren er twee en in 2018 waren er elf klachten, waarvan er geen van de klachten bij de geschillencommissie zijn neergelegd. In 2019 zijn er zeven klachten binnengekomen bij het bestuur. Van deze klachten is er één neergelegd bij de geschillencommissie.

Onderwerp van klacht(en)	Door: Leerling/ ouders	Door: Personeel	Totaal
Communicatie	1	-	1
Besluit van school	3	-	3
Begeleiding leerling(en)	1	-	1
Personeel	1	-	1
Procedure meldcode	1	-	1
Totaal	7	-	7

Sophia Scholen kent twee vertrouwenspersonen. Er is een vertrouwenspersoon speciaal voor de medewerkers via GIMD, een instelling voor bedrijfsmaatschappelijk werk en vertrouwenspersonen. Deze biedt ondersteuning aan medewerkers, die met ongewenste omgangsvormen of spanningen in de arbeidsverhoudingen worden geconfronteerd. Tevens is er een vertrouwenspersoon voor ouders (via GGD). Deze vertrouwenspersoon biedt ondersteuning aan de ouders bij het nemen van de stappen die nodig zijn om voor hun belangen op te komen.

Sophia Scholen is aangesloten bij de onafhankelijke landelijke klachtencommissie (LKC). Ouders kunnen hier een klacht indienen. De commissie onderzoekt de ingediende klacht en brengt advies uit aan het bestuur over de gegrondheid van de klacht. De commissie kan in haar advies een aanbeveling doen over de door het bevoegd gezag te nemen maatregelen. Een van bovenstaande klachten is neergelegd bij de Geschillencommissie Bijzonder Onderwijs. De klacht is behandeld en deels gegrond en deels ongegrond verklaard. Er zijn aanbevelingen richting bestuur gedaan en het bestuur heeft hier vervolg aan gegeven.

Verantwoording beleid

2

2. Verantwoording beleid

2.1 Onderwijs & Kwaliteit

Binnen Sophia Scholen hebben de financiën en de fusie Sophia Stichting en PCPO de afgelopen jaren veel aandacht gevraagd. In het jaar 2019 is de aandacht bewust verlegd naar onderwijs en de kwaliteit van het onderwijs. Dit jaar was onderwijs een belangrijk speerpunt voor Sophia Scholen. De afdeling Onderwijs is in 2019 gevormd door het samenvoegen van de portefeuilles Onderwijs en Kwaliteit, Onderwijs en ICT, Onderwijs en Identiteit. Daarnaast is extra formatie toegekend voor een Manager Onderwijs. In 2019 is een start gemaakt met het in beeld brengen van de onderwijskwaliteit. Hieraan wordt vervolgd gegeven in 2020.

Doelen en resultaten 2019 per portefeuille

Onderwijskwaliteit

- Een bovenscholings kwaliteitszorgsysteem is opgezet
In 2019 is gestart met het opzetten van een kwaliteitszorgsysteem. Mede op basis van input uit het veld is een concept kwaliteitskader opgesteld.
- De afdeling heeft de basiskwaliteit van alle scholen goed in beeld
In 2019 is het besluit genomen om alle scholen te auditeren om zo de basiskwaliteit in beeld te brengen. In 2019 zijn de eerste vijf scholen geauditeerd. De overige scholen volgen in 2020.
- De afdeling heeft van alle scholen de eigen kwaliteitsaspecten goed in beeld
Er is prioriteit gegeven aan het inzichtelijk maken van de basiskwaliteit. De eigen kwaliteitseisen worden in beeld gebracht als de basiskwaliteit in beeld is gebracht.

ICT

- Gebruik van Teams
Een groot aantal scholen maakt nu gebruik van de functie Teams in Office. In 2020 volgen de overige scholen.
- Alle leerlingen werken in een Google omgeving
In 2019 hebben alle leerlingen toegang gekregen tot een online werkomgeving. Leerkrachten zijn tijdens kennisbijeenkomsten geschoold om de leerlingen goed te kunnen begeleiden tijdens het werken in deze online omgeving.
- ICT visie en beleid voor iedere school
De ICT medewerkers op de scholen ontwikkelen in een vastgesteld format hun eigen ICT visie en beleid.

Identiteit

- De identiteit van Sophia Scholen is verweven in de identiteit op schoolniveau.
In het beleidsplan basiskader Identiteit is beschreven hoe een school (minimaal) de identiteit van de school vormgeeft. In 2020 ondersteunt de Adviseur Onderwijs en Identiteit bij het verder vormgeven hiervan.
- In 2019 is bovenscholings gestart met het betekenis geven aan de kernwaarden. In 2020 worden hierin vervolgstappen gezet.
- In 2020 ligt de focus op het ontwikkelen van materiaal dat directeuren en hun teamleden ondersteunt in de uitvoering van hun eigen identiteitsbeleid.

Onderwijsresultaten

De onderwijsresultaten van de scholen staan vermeld op www.scholenoopdekaart.nl. In 2019 heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen het CvB, de adviseurs Onderwijs en Kwaliteit en de contactinspecteur van de Onderwijsinspectie. In dit gesprek kwamen de volgende punten aan de orde: de ontwikkelingen bij Sophia Scholen, zowel op bestuurlijk niveau als bij het Centraal Bureau, de ontwikkelingen op het gebied van kwaliteitszorg, de opbrengsten en de interventies op scholen. De contactinspecteur heeft zijn vertrouwen uitgesproken in het bestuur en de wijze waarop binnen Sophia Scholen wordt gebouwd aan kwaliteitszorg. Er hebben geen inspectiebezoeken plaatsgevonden.

Visitatie

Er heeft in 2019 geen bestuurlijke visitatie plaatsgevonden. Op vijf scholen zijn interne audits afgenomen. Met deze audits is aan de hand van het inspectiekader de basiskwaliteit van de scholen onderzocht en beoordeeld. Tevens is besloten om in 2020 op alle overige scholen een interne audit te laten uitvoeren, zodat er een goed beeld ontstaat van de onderwijskwaliteit.

Passend onderwijs

Binnen de scholen wordt op twee manieren gewerkt aan passend onderwijs. Allereerst is daar de basisondersteuning. Deze gaat uit van de ondersteuningsbehoefte van alle kinderen. Daarnaast is er aanvullende ondersteuning inclusief arrangementen. Beide manieren worden bekostigd vanuit de gelden voor passend onderwijs vanuit het Samenwerkingsverband. Scholen maken hierin hun eigen keuzes en beschikken zelfstandig over het budget. In 2019 hebben alle scholen hun Schoolondersteuningsprofiel geactualiseerd. Dit profiel beschrijft de visie van de school, de basiskwaliteit en de aanvullende ondersteuning inclusief de arrangementen en grenzen.

2.2 Personeel en professionalisering

De afdeling HR heeft als doel het vinden, binden, boeien en behouden van mensen met passie en professionele inzet voor het onderwijs. Hierbij is aandacht voor de ontwikkeling en waardering van medewerkers en de inzet van talent. In 2019 is de structuur van de afdeling gewijzigd. De afdeling communicatie, de manager van het invalteam en de coaches zijn ondergebracht bij de afdeling HR. De HR-manager heeft in 2019 afscheid genomen van Sophia Scholen en wordt tijdelijk vervangen door een interim HR-manager. Deze manager heeft een start gemaakt met de verdere professionalisering van de afdeling.

HRM

Doelen en resultaten

- **Ontwikkelen doorstroombeleid en gesprekkencyclus**
Er is een concept doorstroombeleid en een concept beleid gesprekkencyclus gereed. Beide worden in 2020 definitief afgerond.
- **Wervingsbeleid (zij-instroom, betaalde LIO/stage, contacten met PABO's), inrichten onderwijs ondanks lerarentekort en binden zittend personeel**
In 2019 is de betaalde LIO stage ingevoerd. Verder is er in samenwerking met directeuren een notitie opgesteld met oplossingen in het kader van het lerarentekort. In 2020 zal gestart worden met een aantal pilots. Verder is er een informatiebrochure opgesteld om iedereen bewust te maken van het lerarentekort. Tot slot richt het Sophia doorbraakteam zich op thema's als zij- instroom en het behouden van young potentials.
- **Werkverdelingsplan**
Dit is in 2019 gerealiseerd. In dit plan legt de school afspraken vast ten aanzien van de werkverdeling, werktijden aanstellingsomvang, de duurzame inzetbaarheid en de professionalisering.
- **Digitalisering en AVG proof maken van personeelsdossiers**
In 2019 is een mooie eerste aanzet gerealiseerd. Alle basisgegevens zijn gedigitaliseerd en opgenomen in de dossiers. De administratie aanwezig op de scholen wordt in 2020 gedigitaliseerd en toegevoegd aan de dossiers.
- **Standaardisatie HR processen**
Er is een concept strategisch HR plan opgesteld voor de komende vijf jaar. In dit plan staan alle processen vermeld die gestandaardiseerd moeten worden. De standaardisering betreft een continu proces waarmee in de tweede helft van 2019 is gestart. In 2020 wordt hier vervolg aan gegeven. In het strategisch HR plan zijn tevens de rollen en taken van het HR team opgenomen en is aandacht voor HR development.

Uitkeringen na ontslag

De geldende wet- en regelgeving wordt gevolgd bij ontslagprocedures. Daarnaast vindt er controle plaats op naleving van de regelgeving. Er zijn in 2019 vier transitievergoedingen en beëindigingsvergoedingen uitgekeerd voor een bedrag van € 182K.

Aanpak werkdruk

De werkdrukmiddelen zijn op de scholen gealloceerd. Iedere school voert een gesprek met het team over de inzet van de middelen. Op basis van de uitkomst van het gesprek wordt een bestedingsplan opgesteld. Het bestedingsplan wordt aan de P-MR voorgelegd. De werkdrukmiddelen wordt gebruikt voor de inzet van onderwijsassistenten, vakleerkrachten of uitbreiding reguliere formatie. Voor 2019 is er een bedrag van € 1.274K voor werkdrukmiddelen toegekend. Op de scholen is er aandacht voor de werkdruk, regelmatig wordt dit onderwerp binnen de teams besproken.

Bestedingscategorie	Besteed bedrag (kalenderjaar)	Eventuele toelichting
Personeel	€ 1.274k	
Materieel		
Professionalisering		
Overig		

Strategisch personeelsbeleid

Door de bestuurlijke fusie zijn in 2018 de twee administraties samengevoegd. In 2019 is gekeken hoe de vertaling gemaakt kan worden naar strategisch HR beleid. In het koersplan zijn de ambities van Sophia Scholen vertaald in strategische doelen. In 2019 zijn deze strategische doelen vervolgens de leidraad geweest voor het bepalen van de strategische HR doelen.

Voordat deze doelen vertaald konden worden in beleid is er eerst een kritische blik geworpen op de verschillende beleidsstukken die er reeds lagen van de voormalige Stichting PCPO en de Sophia Stichting. Een aantal beleidsstukken waren al flink verouderd en er is daarom voor gekozen om opnieuw te beginnen. Uitgangspunten hierbij zijn instroom, doorstroom en uitstroom. Er wordt gebruik gemaakt van de bestaande stukken daar waar mogelijk.

Naast het koersplan is een andere belangrijke pijler voor het HR beleid de onderwijskwaliteit. De afdeling Onderwijs & Kwaliteit is bezig met het formuleren van de onderwijskundige visie van Sophia Scholen. De opgaven waar de diverse scholen van de stichting voor stonden in 2019 zijn samen met de strategische doelen, de basis geweest voor het opstellen van het jaarplan HR 2019.

De afdeling HR is in het vierde kwartaal 2019 gestart met het opstellen van strategisch HR beleid met bijbehorende planning voor de komende jaren. Dit is de kapstok waar toekomstig beleid aan opgehangen kan worden. In de planning is opgenomen wanneer welk beleid gereed moet zijn en wanneer de implementatie en evaluatie plaatsvindt. Dit strategische plan is momenteel nog in concept en wordt in 2020 uitgerold.

Binnen de drie HR processen in-, door- en uitstroom wordt het HR beleid geformuleerd. In 2019 is verder gewerkt aan het mobiliteitsbeleid met als belangrijkste onderdeel de reparatieregeling L10/L11. De uitrol hiervan vindt plaats in het eerste kwartaal van 2020. Tot slot is er in 2019 gestart met het opstellen van een nieuw functieboek, waarbij functieprofielen worden herschreven en/of toegevoegd. De verwachte uitrol hiervan is de eerste helft van 2020.

Lerarentekort

Sinds schooljaar 2019–2020 ervaart Sophia Scholen ook hinder van het landelijke lerarentekort. Bij aanvang van het schooljaar 2019–2020 is het niet mogelijk geweest om alle vacatures in te vullen. Vanaf het laatste kwartaal 2019 is er sprake geweest van inzet van leerkrachten op interim basis.

Naast het niet kunnen invullen van de vacatures op de scholen is er ook een tekort aan leerkrachten in de vervangingspool. Hierdoor is het niet mogelijk om ziekteverzuim op te vangen.

Sophia Scholen is zich bewust van de omvang van dit vraagstuk. Voor de komende vijf jaar wordt een forse uitstroom van medewerkers verwacht die de pensioengerechtigde leeftijd bereiken (fte 38,2 FTE).

Om het lerarentekort in de komende jaren te beperken zijn er in 2019 verschillende initiatieven gestart om te komen tot oplossingen:

- Inzetten van leerkrachtondersteuners:
De leerkrachtondersteuner wordt naast één of meerdere leerkrachten ingezet voor de groep.
De eindverantwoordelijkheid ligt bij de leerkracht(en). Deze oplossing is ingezet in 2019.
- Grotere benoeming/specialisten:
Scholen met een vacature en sollicitanten met een wens voor een uitbreiding werktijdfactor krijgen de formatieve ruimte om extra formatie aan te bieden. Deze formatie wordt ingezet op de school en zodra er ruimte binnen de formatie ontstaat om de dag effectief in lessen in te zetten dan wordt dit gedaan.
- Omscholing onderwijsassistenten:
Voor de omscholing tot onderwijsassistent zijn we momenteel in gesprek met partners om te komen tot een goede opleiding.
- Leerkrachten met alleen lesgevende taken:
Leerkrachten worden alleen ingezet voor lesgevende taken. De leerkracht kan op deze manier volledig worden ingezet voor de lessen. Voor de overige werkzaamheden worden andere oplossingen gezocht.
- Zij-instroom:
Er is gestart met een traject zij-instromers. Op diverse plekken zijn gesprekken met potentiële zij-instromers gevoerd. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan het opstellen van beleid op dit onderwerp.
De komende jaren blijft dit een punt van aandacht.

Communicatie

De afdeling Communicatie is halverwege 2019 ondergebracht bij de afdeling HR. Communicatie is een managementinstrument waarmee sturing wordt gegeven aan de identiteit en het imago van Sophia Scholen.

Alle communicatie-uitingen staan in lijn met de kernwaarden van de stichting. De afdeling Communicatie adviseert de scholen, het Centraal Bureau en het CvB.

Doelen en resultaten

- De nieuwe huisstijl van Sophia Scholen is volledig geïmplementeerd
De nieuwe huisstijl is gebruikt voor de ontwikkeling van briefpapier, visitekaartjes, websites, PPT format, gevelborden van scholen en de e-mailhandtekening. Vlaggen en banieren worden in 2020 ontwikkeld.
- Directeuren worden ondersteund bij de positionering van hun school
Op basis van het spreidingsplan is een aantal scholen geïnformeerd en gesteund in de positionering en profilering. In Noordwijk vond een pilot plaats. Deze pilot gaf niet het gehoopte resultaat. In Lisse en Katwijk zijn wel mooie resultaten geboekt. Positionering is een doorlopend proces en krijgt in 2020 een vervolg. Extra aandacht gaat uit naar fusie- en nieuwbouwscholen.
- Versterken onderlinge verbinding
Onderlinge verbinding vindt plaats door informatie en ontmoeting. Er zijn nieuwsbrieven ontwikkeld voor zo wel directie als medewerkers. Er is een platform waar definitieve stukken worden opgeslagen en voor een

ieder toegankelijk zijn. Dit platform is met name praktisch. In 2020 wordt meer aandacht besteed aan de gebruiksvriendelijkheid en de vormgeving. Jaarlijks wordt een nieuwjaarsreceptie georganiseerd en vinden informele ontmoetingen plaats tijdens (afscheids)recepties, gezamenlijke lunches etc.

- **Ontwikkeling communicatiebeleid en -middelen**

De communicatieadviseur heeft communicatieplannen gerealiseerd ten behoeve van fusietrajecten, nieuwbouwtrajecten en projectcommunicatie. Daarnaast is ondersteuning geboden aan de ontwikkeling van communicatiemiddelen die worden ingezet op school- en bovenschools niveau.

Daarnaast heeft de afdeling Communicatie een adviserende rol met betrekking tot communicatie waarop de omgeving kritisch kan reageren, zoals datalekken, asbest en stakingen.

2.3 Huisvesting & Facilitair

Sophia Scholen heeft voor de komende jaren een zeer ambitieus nieuwbouwprogramma. Het realiseren van nieuwbouw vraagt veel kennis, tijd, inzet en aandacht. Daarom is de afdeling Facilitaire Zaken in 2019 uitgebreid met 1 fte. Daarnaast heeft Facilitaire Zaken een initiatieplan geschreven voor de komende jaren om de facilitaire processen opnieuw vorm te geven ter verbetering van de bedrijfsvoering en ter ontzorging van de aangesloten scholen. De facilitaire processen zijn ter ondersteuning van het onderwijs. Het beleid is erop gericht om de bedrijfsvoering te verbeteren en de scholen te ontzorgen, zodat zij zich meer kunnen toewijden op het onderwijs en de onderwijsontwikkeling. Bij het domein Facilitaire Zaken is sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid.

De schooloverstijgende zaken worden daarbij vanuit de afdeling geregeld, bijvoorbeeld voor facilitaire Europese aanbestedingen en aanbestedingen die betrekking hebben op het facilitaire domein van alle scholen. Daarnaast treedt de afdeling op bij nieuw- en verbouwtrajecten als gedelegeerd opdrachtgever in de rol van bouwheer.

Doelen en resultaten

- **Onderzoek gebouwbeheer en onderhoud**

Een externe partij heeft een rapport opgeleverd met bevindingen en adviezen inzake het gebouwbeheer en onderhoud van onze scholen. Het rapport is richtinggevend.

- **Standaardisatie/op laten stellen van hoofduitgangspunten nieuwbouwscholen**

Het 'kwaliteitskader huisvesting 2016', dat is opgesteld door Ruimte-OK in overleg met de PO-Raad en VNG, wordt gebruikt als uitgangspunt bij de realisatie van nieuwbouwscholen

- **Brandveiligheidsonderzoek**

Het brandveiligheidsonderzoek is in 2019 voor elke school uitgevoerd. In 2020 volgt een plan van aanpak.

- **Operationaliseren van het veiligheidsdossier**

Negentig procent van de scholen voldoet aan de basisveiligheid, die eerder is vastgesteld in het zogenaamde basis veiligheidsdossier. In 2020 vindt een vervolg plaats op NEN3140 keuringen en worden legionellakeuringen gedaan.

- **Duurzaamheid**

In maart 2019 heeft Sophia Scholen de intentieverklaring schooldakrevolutie getekend. Bij het opstellen van het 'MJOP uitvoeringsplan 2020' zijn de daken van de schoolgebouwen die hiervoor in aanmerking komen geschoond. In 2020 zal hier een vervolg aan worden gegeven.

- **Verduurzamen schoolgebouwen**

Gemeente Noordwijk heeft het initiatief genomen om bestaande gebouwen te laten inspecteren op verduurzamingsmogelijkheden. Het betreft de Hoffenne, Prinsenhof en Boechorst (Montessorischool). Dit gaat in overleg en in gezamenlijkheid met de afdeling Facilitaire Zaken. Het resultaat van dit onderzoek/inspectie zal vertaald worden naar een actieplan. De gemeente draagt deels mee in de kosten van het verduurzamen.

- **Informatieplicht**

Het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht instellingen energie te besparen. Naast de energiebesparingsplicht is er een verplichting om de uitgevoerde energiebesparende maatregelen te rapporteren (de informatieplicht). De informatieplicht geldt voor tien scholen die 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³

aardgas (of een equivalent daarvan) per jaar verbruiken. EE-Care heeft in opdracht van Sophia Scholen actie ondernomen om te voldoen aan de informatieplicht.

- MJOP

Een geactualiseerd MJOP is opgeleverd in april 2019.

Fusie- en nieuwbouwprojecten

- Kindercampus Joseph

De nieuwbouw is in januari in gebruik genomen. In april is het voormalige schoolgebouw teruggeleverd aan de gemeente. De kosten van de bouw zijn binnen het beschikbare budget gerealiseerd.

- Meer en Dorp (voormalig Jozefschool/ Leerwinkel)

De ontwerpfase voor de ontwikkeling van een IKC is gestart. Partner voor de kinderopvang van het IKC is Wonderland Kinderopvang geworden. Het bouwheerschap is overgedragen aan een externe partij. Het schooldeel stond gepland op een capaciteit van 350 leerlingen. Op basis van de leerlingprognoses is besloten dit terug te brengen naar 275 leerlingen. Naar verwachting wordt het IKC medio 2021 opgeleverd. Op de locatie van de voormalige school De Leerwinkel zijn tijdelijk huisvestingunits geplaatst, zodat alle leerlingen op één locatie terecht kunnen en de fusie tussen beide scholen beter vorm kan krijgen. Hierdoor kan ook de samenwerking met Wonderland (Kinderdagopvang) verder gestalte krijgen en kan ervaring worden opgedaan met het nieuwe model van de doorgaande leerlijn.

- Andreas

Voor de tijdelijke huisvesting is de omgevingsvergunning afgegeven. Gezien de bestaande voorraad aan school m²'s worden de units voor tijdelijke huisvesting niet geplaatst. Het ruimtetekort in de school is tijdelijk opgelost door het speellokaal hiervoor in te zetten.

- Rank/ Kinderburg

De fase van de stedenbouwkundige inpassing is het eerste kwartaal 2020 gereed. De hoofduitgangspunten zijn vastgelegd in de kadernotitie, een door de school opgestelde onderwijsvisie en een communicatieplan. Tot de nieuwbouw gereed is zal gebruik worden gemaakt van tijdelijke huisvesting. De gemeente doet hier onderzoek naar en geeft begin 2020 uitsluitel.

- Zeehonk/ Wakersduin

De nieuwbouw hangt samen met het fusietraject. Het projectmanagement is aanbesteed en gegund aan ZRI. Gezien de fusie is de start van de definitiefase van de nieuwbouw uitgesteld tot februari 2020.

- Lisbloem

Op verzoek van de gemeente is er een aanvullend bouwkundig onderzoek uitgevoerd. De onderwijskundige visie is gereed. Er wordt onderzocht of de school in aanmerking komt voor renovatie of nieuwbouw.

- Giraf

Het leerlingenaantal op de Giraf neemt toe, daarom is er in de zomervakantie een extra lokaal gerealiseerd.

- Schapendel

In verband met de ophanden zijnde nieuwbouw of renovatie van de Schapendel wordt er in opdracht van de schoolbesturen (Sophia Scholen en Resonans) een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden op het terrein waar de school nu gevestigd is.

- Prinsenhof

Op de Prinsenhof is sprake van een structureel ruimteprobleem en dit zal toenemen door realisatie van nieuwbouwwijken in de omgeving. In overleg met de gemeente wordt onderzoek gedaan naar een structurele oplossing.

- Voorhoutse scholen (Antonius, Emmaus en Regenboog)

In Voorhout-Oost heeft Sophia Scholen nu drie scholen op vier locaties. Hierbij heeft de Regenboog nu twee locaties in gebruik. Sophia Scholen werkt toe naar drie volwaardige locaties met minimaal 8 groepen.

De uitwerking van deze koers gebeurt in nauwe samenwerking met de directies, teams, medezeggenschapsraden en de ouders.

2.4 Financieel beleid

De aandacht binnen de organisatie is de afgelopen jaren vooral uitgegaan naar de financiële situatie van de stichting(en), waarbij ingezet is op beheersing van de kosten en kostenreductie. Op dit moment is de stichting financieel gezond en speelt vooral de vraag: Hoe worden de beschikbare middelen doelmatig en planmatig ingezet?

Het eigen vermogen van de organisatie is op dit moment ruim voldoende om de risico's van de organisatie op te vangen, conform de op dit moment geldende normen. Een belangrijke ontwikkeling binnen de branche is de discussie over de hoogte van het weerstandsvermogen. Hierover komt in het voorjaar van 2020 meer duidelijkheid. De PO-Raad brengt dan een rekenmodel uit. Vooruitlopend op dit model is voor de meerjarenbegroting 2020-2024 een inschatting gemaakt op basis van kennis en ervaring en het advies van de controlerend accountant. Op basis van deze uitgangspunten is er in de begroting een knip gemaakt tussen de reguliere exploitatie en éénmalige investeringen conform het koersplan. Op deze manier loopt de organisatie niet het risico dat er structureel middelen in worden gezet die niet beschikbaar zijn en is er ruimte om te investeren in trajecten met een strategisch belang gekoppeld aan het koersplan en de jaarplannen.

Doelen en resultaten

Het jaarverslag 2018 is naar tevredenheid afgerond, voor 1 juli naar OC&W gestuurd en op de website gepubliceerd. In het jaarplan Financiën is een aantal kernonderwerpen voor 2019 benoemd waar de afdeling mee aan de slag is gegaan.

- **Beleidsrijk begroten**
In het begrotingsproces 2020 zijn de eerste stappen gezet om beleidsrijk te begroten. De schoolplannen en het jaarplan van Sophia Scholen vormden de basis voor de begroting. Met alle directeuren en afdelingsmanagers zijn begrotingsgesprekken gevoerd waarbij vanuit het schoolplan/ jaarplan middelen zijn gekoppeld. Voor alle scholen zijn de uitdagingen voor 2020 besproken, de bijzonderheden met betrekking tot het personeel en eventuele extra inzet van middelen.
- **Planmatige inzet van financiële middelen en in control zijn vanuit vertrouwen en eigenaarschap**
Er is grip op de cijfers door het opstellen van maandelijkse specificaties. Ook worden maandelijks de resultaten per school bekeken, zodat indien nodig tijdig kan worden bijgestuurd.
- **Managementinformatie**
Er wordt gestreefd naar continue verbetering van de maandrapportages en de kwartaalrapportages. Zo is er een bijlage met kengetallen per school in de rapportages toegevoegd en zijn er duidelijke grafieken met bezetting en verzuim van het personeel.
- **Automatiseren processen (Profit, Afas)**
Vanaf augustus is er gestart met de automatisering en optimalisering van de AFAS processen. Bij alle afdelingen is geïnventariseerd wat de wensen zijn. Zo is in het najaar gestart met het digitaal verwerken van de post, zijn er kostendragers ingericht en hebben de medewerkers van Financiën een cursus analysevaardigheden AFAS gehad. Daarnaast is er in 2019 veel tijd geïnvesteerd in het inrichten van workflows, zodat diverse personele processen volledig geautomatiseerd zijn.
- **Zichtbaar zijn (intern en extern)**
Met een aantal scholen is er een pilot met adviesgesprekken geweest waarin de afdelingen HR en Financiën samen de scholen hebben bezocht. Na de pilot is er geëvalueerd. Het hebben van adviesgesprekken is als positief ervaren. De begrotingsgesprekken zijn dit jaar gevoerd met directeuren waarbij de HR adviseur, adviseur Onderwijs & Kwaliteit en waar nodig de manager Facilitaire Zaken aanwezig was.
- **P&C cyclus**
De jaarrekening en het jaarverslag is voor 1 juli aangeleverd bij DUO en gepubliceerd op de website. De maandelijkse rapportages worden tijdig aangeleverd en met de scholen doorgenomen. Daarnaast worden kwartaalrapportages opgesteld, doorgesproken en vastgesteld.
- **Samenwerking en kennis**
Medewerkers hebben trainingen en bijeenkomsten gevolgd. Daarnaast is de samenwerking met de andere afdelingen verbeterd.

- Projecten en advies

Voor de fusietrajecten en een aantal kleinere projecten worden, gevraagd en ongevraagd, berekeningen gemaakt. Schooldirecteuren krijgen advies op maat tijdens periodieke afspraken met hun controller.

Treasury

Sophia Scholen maakt gebruik van schatkistbankieren. De liquide middelen per 31 december 2019 bedragen ruim € 10 miljoen. In 2018 is het treasury statuut aangepast naar de laatste wet- en regelgeving en de fusieorganisatie. Het treasurybeleid is conform de Regeling Beleggen en Belenen in het treasury statuut verwerkt. Treasury heeft bij Sophia Scholen primair als doel het zodanig beheren van haar middelen dat financiële risico's zoveel mogelijk worden beperkt, dat het behaalde rendement geoptimaliseerd wordt binnen het conservatieve risicoprofiel en dat de financieringskosten zoveel mogelijk worden beperkt. De Sophia Scholen heeft gedurende de verslagperiode geen risicodragende beleggingen en er wordt geen gebruik gemaakt van derivaten (zoals renteswaps) om risico's af te dekken.

Allocatie middelen

Alle inkomsten (voor zover sprake is van een directe en een eenduidige relatie met activiteiten in het lopende schooljaar) komen ten bate van de scholen. De kosten voor BAPO, duurzame inzetbaarheid en betaald ouderschapsverlof worden bovenschools betaald. Alle kosten zijn zoveel mogelijk decentraal bij de scholen geboekt. De bovenschoolse kosten, de kosten voor de vervangingspool en het Centraal Bureau worden gealloceerd naar de scholen op basis van het aantal leerlingen per school. De besluitvorming met betrekking tot de allocatie van middelen wordt jaarlijks vastgesteld in de kaderbrief.

Kosten bestuurlijk apparaat

De kosten van het bestuurlijk apparaat bestaan uit de kosten voor het Centraal Bureau, de vervangingspool en de overige bovenschoolse kosten. De gerealiseerde baten in 2019 zijn hoger dan begroot en dan de realisatie van 2018. Dit komt doordat Sophia Scholen meer groeibekostiging heeft ontvangen dan er was begroot. In de realisatie 2019 zijn de kosten die (in)direct het gevolg zijn van de bestuurlijke situatie gecorrigeerd. Door afscheid te nemen van het bestuur zijn er kosten ontstaan die niet waren begroot of voorzien.

<i>Kosten bestuurlijk apparaat in € 1.000</i>	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Toelichting
Opbrengsten	383	166	514	Er is meer groeibekostiging ontvangen dan begroot ten opzichte van 2018
Loonkosten				
Centraal bureau	1.979	1.860	1.977	In 2019 is door de bijzondere omstandigheden (bestuurswisseling) gebruik gemaakt van externe inhuur
Vervangingspool	1.482	1.630	1.506	In de begroting 2019 is een manager VVP opgenomen, deze vacature is pas laat in 2019 ingevuld
Bovenschools	1.004	1.380	1.000	Dit betreft het frictiebudget dat bovenschools is begroot maar ingezet op schoolniveau
Totaal	4.466	4.870	4.262	
Overige lasten	748	1.128	1.218	In 2019 is er i.v.m. de vele nieuwbouw en fusie trajecten gebruik gemaakt van externe deskundigen

Onderwijsachterstandenmiddelen

De volledige opbrengsten voor de onderwijsachterstandenmiddelen komen ten bate van de betreffende scholen die hier op basis van de door het CBS gepubliceerde achterstandsscore op 15 juli 2019 recht op hebben.

De desbetreffende scholen zetten deze middelen in naar eigen inzicht. Het gaat om zes scholen binnen Sophia Scholen voor een bedrag van € 95K.

2.5 Risico's en risicobeheersing

Interne risicobeheersingssysteem

Het interne risicobeheersingssysteem bestaat uit:

- de planning- en controlecyclus (P&C-cyclus)
- administratieve organisatie
- risicomangement

Rapportagecyclus binnen Sophia Scholen

De P&C-cyclus is een instrumentarium dat bestaat uit processen en producten, bestuurlijk dialoog en managementafspraken dat het College van Bestuur, Raad van Toezicht en de schooldirecteuren van Sophia Scholen in staat stelt om antwoorden te krijgen op de kernvragen: 'Doen we de goede dingen?' en 'Doen we die dingen goed?' (monitoring & evaluatie).

Administratieve organisatie

Er is een duidelijke scheiding tussen bestuur en toezicht. Het kader voor de invulling van het toezicht: de statuten, het reglement van de Raad van Toezicht, het reglement van het College van Bestuur en het managementstatuut, dat de bevoegdheden regelt van de schoolleiders.

De wet- en regelgeving wordt gevolgd en de benodigde functiescheiding wordt toegepast. De processen zijn vastgelegd; hierin wordt rekening gehouden met de benodigde verantwoordelijkheden, bevoegdheden, richtlijnen en procedures.

Risicomangement

Jaarlijks wordt bij het opstellen van de begroting een risicoanalyse opgesteld waarbij risico's worden geïdentificeerd, de kans dat het risico zich voordoet wordt geschat en de impact van de risico's wordt bepaald. De risicoanalyse wordt opgenomen in de begroting en de meerjarenbegroting. De risicoanalyse wordt als onderdeel van de begroting vastgesteld door het College van Bestuur en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Belangrijkste risico's

De belangrijkste risico's voor Sophia Scholen worden onderverdeeld in strategische risico's, risico's ten aanzien van Kwaliteit van Onderwijs, Personeel, HR, financiële en fiscale risico's en overige risico's.

Strategische risico's	<ul style="list-style-type: none">- Daling van het aantal leerlingen- Spreiding van leerlingen- Kleine scholen- Fusie tussen scholen
Risico's ten aanzien van de kwaliteit van onderwijs	<ul style="list-style-type: none">- Zicht op de kwaliteit- Toezicht- en inspectiekader
Risico's ten aanzien van Personeel en HR	<ul style="list-style-type: none">- Lerarentekort- Verzuim- Ontbreken strategisch HR beleid
Financiële en fiscale risico's	<p>Niet tijdig anticiperen op ontwikkelingen zoals:</p> <ul style="list-style-type: none">- Fluctueren leerlingaantallen (daling en groei)- Bijstellingen in bekostiging- Aanpassingen CAO
Overige risico's	<ul style="list-style-type: none">- Risico's die betrekking hebben op nieuwbouw en fusietrajecten- Risico's in relatie tot de AVG

De risicoanalyse van Sophia Scholen is te vinden in bijlage 5.

Continuïteitsparagraaf

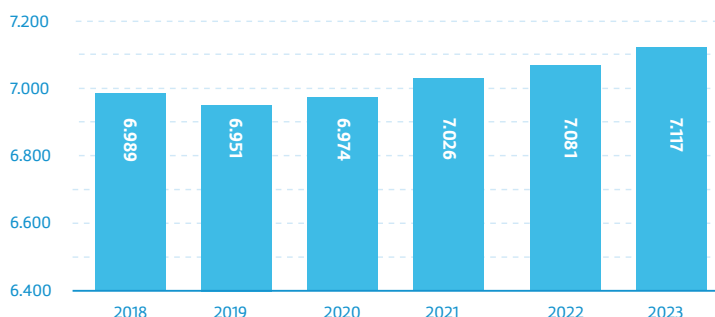

3. Continuïteitsparagraaf

Leerlingen

In onderstaande grafiek staan de leerlingenaantallen per 1 oktober met daaronder de tabel met de aantallen leerlingen per gemeente. In bijlage 5 worden de leerlingenaantallen per school getoond.

Aantal leerlingen per 1 oktober

Aantal leerlingen per gemeente

Gemeenten	leerlingen 1-10-2018	leerlingen 1-10-2019	leerlingen 1-10-2020	leerlingen 1-10-2021	leerlingen 1-10-2022	leerlingen 1-10-2023
Hillegom	1.343	1.302	1.314	1.319	1.324	1.333
Noordwijk	2.179	2.213	2.229	2.252	2.281	2.304
Teylingen	2.134	2.122	2.114	2.133	2.149	2.153
Lisse	1.096	1.080	1.097	1.102	1.107	1.107
Katwijk	237	234	220	220	220	220
Totaal	6.989	6.951	6.974	7.026	7.081	7.117

In Hillegom is het aantal leerlingen iets gedaald, in Noordwijk iets gestegen en in de andere gemeenten is het nagenoeg gelijk gebleven. Op 01-10-2019 waren er 38 minder leerlingen dan een jaar daarvoor. De daling in Hillegom is het grootst bij Meer en Dorp (voorheen Jozef/ Leerwinkel) als gevolg van de voorbereiding op nieuwbouw en de fusie. De stijging in Noordwijk is het grootst bij de Victor school en de Prinsenhof. In de voormalig gemeente Noordwijkerhout worden circa 700 woningen gebouwd en dit zorgt voor stijgende leerlingenaantallen in latere jaren. In de overige gemeenten is de verwachting dat het leerlingenaantal redelijk stabiel blijft.

FTE

In onderstaande grafiek staan de aantallen fte weergegeven.

Categorie	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Bestuur/ Management	31,25	31,2	29,5	30,6	30,6	30,6	30,6
Onderwijzend personeel	372,58	376,6	380,2	372,2	370,1	370,2	371,4
Ondersteunend personeel	48,64	57,8	61,5	62,4	64,4	64,8	65,2
Totaal	452,47	465,6	471,2	465,2	465,1	465,6	467,2

*bovenstaande tabel is inclusief inzet wtf BAPO en ouderschapsverlof

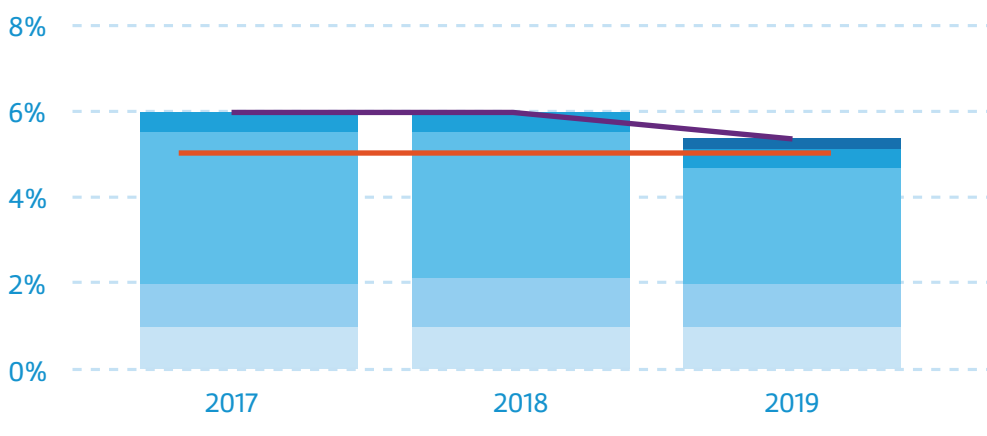
In 2019 is er een toename te zien in het aantal fte ten opzichte van 2018. Dit wordt veroorzaakt omdat er vanaf 1 augustus 2018 extra geld beschikbaar is gekomen om de werkdruk in het onderwijs te verlagen. Deze extra middelen worden volledig in personeel ingezet.

Door het lerarentekort en de krapte op de arbeidsmarkt is Sophia Scholen in toenemende mate genoodzaakt om gebruik te maken van externe inhuur van leerkrachten en directiepersoneel om het primaire proces door te kunnen laten gaan. Beide factoren zullen de ontwikkeling van het aantal fte de komende jaren beïnvloeden.

In onderstaande grafiek is een dalende trend van het verzuimpercentage zichtbaar. Het verzuimpercentage voor 2019 is 5,31% ten opzichte van 5.96% in 2018. Er is met name een dalende trend in het langdurig verzuim, dit is het resultaat van een actiever verzuimbeleid.

Trend verzuimpercentage

5,71%

- realisatie verzuim
- norm verzuim
- Kort 1 t/m 7 dagen
- Middel 8 t/m 42 dagen
- Lang 43 t/m 365 dagen
- Langer dan een jaar >365 t/m 730 dagen
- Langer dan 2 jaar >730 dagen

3.2 Staat van Baten en Lasten

<i>In € 1000</i>	2018 Realisatie	2019 Begroting	2019 Realisatie	2020 Begroting	2021 Begroting	2022 Begroting	Vershil verslagjaar t.o.v. begroting	Vershil verslagjaar t.o.v. vorig jaar (T-1)
	€	€	€	€	€	€	€	€
Rijksbijdragen	39.186	38.558	40.902	39.984	39.899	40.153	2.345	1.716
Overige overheidsbijdragen	348	319	300	326	322	322	-20	-48
Overige baten	814	847	1.016	909	890	884	169	203
Totaal baten	40.347	39.724	42.218	41.218	41.111	41.359	2.494	1.871
Personeelslasten	30.779	32.473	33.120	34.259	34.050	34.269	647	2.340
Afschrijvingslasten	915	988	980	935	982	1.059	-9	65
Huisvestingslasten	2.237	2.982	3.308	3.304	3.292	3.209	326	1.071
Overige lasten	3.019	3.269	3.595	3.107	2.950	2.802	326	576
Totaal lasten	36.951	39.713	41.003	41.604	41.274	41.339	1.290	4.052
Financiële baten en lasten	-10	-11	-8	-10	-10	-10	3	2
Exploitatiesaldo	3.386	0	1.207	-396	-173	10	1.207	-2.179

Verschillen resultaat in verslagjaar ten opzichte van de begroting:

Baten

De totale opbrengsten Eur 2494K zijn hoger dan begroot. Dit komt door aanpassing in de personele bekostiging voor zowel schooljaar 18/19 als 19/20, de extra middelen die in december zijn ontvangen vanuit het convenant lerarentekort, de werkdrukmiddelen die per 01/08/19 zijn verhoogd en doordat er meer groeibekostiging is ontvangen dan begroot. Tegenover de extra middelen die in december zijn ontvangen staan de kosten van de eenmalige uitkeringen in februari 2020 als gevolg van de nieuwe CAO. De werkgroep van de Raad voor de Jaarverslaggeving heeft besloten dat deze middelen als opbrengsten in 2019 verantwoord dienen te worden. De overige baten zijn hoger, doordat er in 2019 meer scholen de TSO in eigen beheer hebben genomen. Dit betreffen tevens de grootste verschillen ten opzichte van verslagjaar 2018.

Lasten

De totale lasten zijn € 1.290K hoger dan begroot, grotendeels veroorzaakt door een stijging in de personele lasten (647K). In 2019 zijn er meer kosten gemaakt voor extern personeel, ingehuurd als gevolg van langdurige uitval, vertrek directieleden en bestuursleden en door het niet kunnen invullen van vacatures. De huisvestingslasten zijn hoger dan begroot, omdat de dotatie voorziening groot onderhoud gebaseerd is op het oude MJOP, begin 2019 is het MJOP herzien. Tot slot is er voor de vele fusie- en nieuwbouwtrajecten deskundig advies ingehuurd. Ten opzichte van 2018 zitten de grootste verschillen in de stijging van de salarislasten en de huisvestingslasten. In september 2018 is er een nieuwe CAO met een nieuw loongebouw en functiebeschrijvingen voor leraren afgesproken, wat in 2019 volledig doorwerkt. Bij de huisvestingslasten heeft er in 2018 een forse vrijval van de onderhoudsvoorziening plaatsgevonden op basis van het nieuw opgestelde MJOP.

Ontwikkelingen in meerjarenbegroting

Gezien de financiële positie van Sophia Scholen is vanaf het jaar 2020 het kader voor alle scholen op nul gesteld. De exploitatie van de scholen is beoordeeld over een periode van vijf jaar. Het kan zijn dat een school door bijzondere omstandigheden een positief of negatief resultaat realiseert in een boekjaar. Zolang dit binnen de periode van vijf jaar kan worden opgevangen is dit toegestaan. Daarnaast zijn er voor een aantal scholen en bovenschoolse activiteiten extra middelen ter beschikking gesteld voor bijvoorbeeld nieuwbouw- of fusietrajecten of een extra kwaliteitsimpuls om ervoor te zorgen dat de basiskwaliteit van de scholen op orde komt en blijft. Dit is in lijn met het beleid om de beschikbare middelen planmatig en doelmatig in te zetten.

Balans in meerjarig perspectief

<i>In € 1000</i>	2018 Realisatie	2019 Realisatie	2020 Begroting	2021 Begroting	2022 Begroting
	€	€	€	€	€
Materiële vaste activa	4.646	4.700	4.409	4.272	4.223
Financiële vaste activa	498	197	205	200	195
Totaal vaste activa	5.144	4.898	4.614	4.472	4.418
Vorderingen	3.202	3.003	2.852	2.852	2.852
Liquide middelen	9.314	10.467	9.324	9.870	9.682
Totaal vlottende activa	12.516	13.471	12.176	12.722	12.534
Totaal activa	17.660	18.368	16.790	17.194	16.952
Algemene reserve	10.191	11.398	10.243	10.070	10.080
Totaal eigen vermogen	10.191	11.398	10.243	10.070	10.080
Voorzieningen	2.984	2.694	1.962	2.539	2.087
Kortlopende schulden	4.485	4.276	4.585	4.585	4.785
Totaal passiva	17.660	18.368	16.790	17.194	16.952

Mutaties balansposten in verslagjaar ten opzichte van het voorgaande jaar

In 2019 is er een daling in de vorderingen. Dit houdt verband met de nieuwbouw van de Kindercampus Joseph, waarbij de gemeente Lisse voorschotten heeft betaald. De liquide middelen nemen toe door de extra middelen die in december zijn ontvangen vanuit het convenant lerarentekort. Deze middelen zijn bedoeld voor de eenmalige uitkeringen die in februari 2020 aan medewerkers worden uitbetaald.

Ontwikkelingen meerjarenbalans

De daling in de voorzieningen in de begroting 2020 wordt veroorzaakt door een piek in de geplande werkzaamheden in 2020 vanuit het nieuwe MJOP.

3.3 Financiële positie

In € 1000	2018 Realisatie	2019 Realisatie	2020 Begroting	2021 Begroting	2022 Begroting	Signalering
	€	€	€	€	€	
eigen vermogen	10.191	11.398	10.243	10.070	10.080	
totaal vermogen	17.660	18.368	16.790	17.194	16.952	
Solvabiliteit	0,58	0,62	0,61	0,59	0,59	Ondergrens: <0,30
vlottende activa	12.516	13.471	12.176	12.722	12.534	
kortlopende schulden	4.485	4.276	4.585	4.585	4.785	
Liquiditeit	2,79	3,15	2,66	2,77	2,62	Ondergrens: <0,75
resultaat	3.386	1.207	-396	-173	10	
totale baten	40.347	42.218	41.218	41.111	41.359	
Rentabiliteit	8,39%	2,86%	-0,96%	-0,42%	0,02%	
eigen vermogen	10.191	11.398	10.243	10.070	10.080	
totale baten	40.347	42.218	41.218	41.111	41.359	
Weerstandvermogen	25,26%	27,00%	24,85%	24,49%	24,37%	
eigen vermogen excl mva	5.545	6.698	5.834	5.797	5.858	
rijksbijdragen	39.186	40.902	39.984	39.899	40.153	
Weerstandvermogen excl mva	14,15%	16,38%	14,59%	14,53%	14,59%	Ondergrens: <0,05

Afhankelijk van de reservepositie van het schoolbestuur

Reservepositie

In 2019 is er met de Raad van Toezicht gesproken over de vermogenspositie van Sophia Scholen. Per 31-12-2019 is het eigen vermogen van Sophia Scholen gestegen naar Eur 11 mln. Hiervan is Eur 1,1 mln bestemd om de kosten voor de eenmalige uitkeringen in februari 2020 als gevolg van de nieuwe CAO te dekken. Er is naar diverse methoden gekeken om de hoogte van de benodigde reservepositie te bepalen. Het komend voorjaar wordt een nieuw model van de PO Raad verwacht en op basis daarvan zal voorgesteld worden om het eigen vermogen dat het risicovermogen te boven gaat beschikbaar te stellen voor het realiseren van strategische doelen uit het koersplan. In de meerjarenbegroting is van een budgetneutraal resultaat uitgegaan.

Bijlagen

4

Bijlage 1: Sophia Scholen

www.scholenopdekaart.nl

Brin	School	Plaats	Website
05CD	Horizon	Katwijk	https://www.rkhorizon.nl
05DA	Schapendel	Noordwijk	https://www.schapendel.nl
05ID	Montessori	Noordwijk	https://www.montessorinoordwijk.nl
05JX	Buitenplaats	Warmond	https://www.bsdebuitenplaats.nl
10FF/06GB	Jozef/ Leerwinkel	Hillegom	https://www.jozefschool-hillegom.nl
06GB	Meer en Dorp	per 01-08-2019	
07SG	Bronckhorst	Noordwijk	https://www.debronckhorst.nl
08KD	Giraf	Hillegom	https://www.de-giraf.nl
08YP	Klarinet	Lisse	https://www.deklarinet.nl
09JZ	Johannes	Hillegom	https://www.johannesschool.nl
09WE	Kindercampus Joseph	Lisse	https://www.kindercampusjoseph.nl
10OY	Willibrord	Lisse	https://www.willibrordschool.nl
10PW	Overplaats	Sassenheim	https://www.deoverplaats.nl
11ER	Springplank	Sassenheim	https://www.bsspringplank.nl
11QW	Kinderburg	Sassenheim	https://www.kinderburg.nl
16YF	Egelantier	De Zilk	https://www.bredeschoolegelantier.nl
16YX	Prinsenhof	Noordwijkerhout	https://www.rkbsprinsenhof.nl
16ZO	Victor	Noordwijkerhout	https://www.stvictorschool.nl
21QV	Startbaan	Sassenheim	https://www.dstartbaan.org
07HL	Andreas	Voorhout	https://www.andreasvoorhout.nl
04IQ	Antonius	Voorhout	https://www.antoniusvoorhout.nl
22LN	Emmaus	Voorhout	https://www.emmausvoorhout.nl
03HD	Lisbloem	Lisse	https://www.lisbloem.nl
07KJ	Fontein	Hillegom	http://www.fonteinhillegom.nl
10EO	Rank	Sassenheim	https://www.deranksassenheim.nl
10JX	Zeehonk	Noordwijk	https://zeehonk.nl
10ZU	Wakersduin	Noordwijk	https://www.wakersduin.net
15BI	Hoffenne	Noordwijk	http://www.hoffenne.nl
22LM	Regenboog	Voorhout	https://www.pcbsderegenboog-voorhout.nl

Bijlage 2: Nevenfuncties leden RvT en CvB

Overzicht 2019 hoofd- en nevenfuncties leden Raad van Toezicht Sophia Scholen

WimJan Egtberts

Hoofdfunctie: – Directeur Wonen & Revalidatie Zorgbalans

Nevenfuncties: – Lid Raad van Toezicht, voorzitter kwaliteitscie Amsta
– Voorzitter Raad van Toezicht KPOA – Stichting Katholiek Primair
Onderwijs Amersfoort

Judith van Heeswijk

Hoofdfunctie: – Programmamanager Ontwikkeling Scholing en Arbeidsmarkt /
– Onderwijssecretaris Ondernemersvereniging UNETO-VNI

Nevenfuncties: – Lid bestuur Stichting Examenservice Metaal Elektro en Installatie
(St. ESMEI) (KvK inschrijving)
– Lid Sectorkamer Techniek en Gebouwde Omgeving binnen Stichting Samenwerking
Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven (SBB) (door OCW bekrachtigd)
– Lid Thema Advies Commissie Kwalificeren en Examineren binnen
Stichting Samenwerking Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven (SBB) (door OCW bekrachtigd)
– Lid Bestuur stichting Federatie Techniek en Vakmanschap VMBO (KvK)
– Lid Bestuur stichting Branchesamenwerking Leermiddelen
Examenproducten Infratechniek (KvK inschrijving)

Eric Bessem

Hoofdfunctie: – Manager Vastgoed bij woningcorporatie

Nevenfunctie: – Lid Raad van Toezicht SVOK

Arjan van der Bijl

Hoofdfunctie: – Manager Control& BI HagaZiekenhuis

Siebre Miedema

Functies: – Eenmanszaak 'Edu Services, Opvoeding, Vorming en Onderwijs'
(KvK geregistreerd)
– Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit,
Vrije Universiteit Amsterdam
– Vicevoorzitter Dagelijks Bestuur Stichting Christelijke Pers (Trouw), Amsterdam
– Lid Wetenschappelijke Adviesraad Christelijke Hogeschool Driestar, Gouda
– Lid Wetenschappelijke Adviesraad Master Leren en Innoveren &
Master Educational Leadership, Penta Nova/Marnix Academie,
Utrecht (tot 01-03-2019)
– Voorzitter Stichting TaalLokaal, Noordwijkerhout (onbezoldigd)
– Lid van de Raad van Toezicht van de Stichting Keurmerk
Thuisonderwijs, Amsterdam (onbezoldigd)
– Lid van de Raad van Toezicht van de Stichting Christelijk-Sociaal
Congres, Doorn (onbezoldigd)

Leonie Wesseling

Hoofdfunctie: – Directeur Zo Kinderopvang

Ingrid van Waard

Hoofdfunctie: – Finance Manager I-SEC Nederland B.V.

Christianne Houting- Stevens

Functies – Lid raad van toezicht Zonnehuisgroep Amstelland te Amstelveen

- Voorzitter raad van toezicht Kraamzorg Rotterdam te Rotterdam
- Voorzitter raad van commissarissen Arcade te Naaldwijk
- Lid raad van toezicht a.i. Limburgs Voortgezet Onderwijs te Sittard (tot 1 januari 2020)
- Lid coöperatief bestuur DoktersDienst Duin- en Bollenstreek te Voorhout
- Consultant publieke sector
- Penningmeester parochie Sint Maarten te Noordwijkerhout (onbezoldigd)

René Jongenotter

Hoofdfunctie: – Concernmanager facilitair/ ICT Almeerse Scholen Groep

Overzicht 2019 nevenfuncties College van Bestuur Sophia Scholen

F.H.J. Dekker

Nevenfuncties – Geen

Bijlage 3 Verslag intern toezicht

Verslag van de auditcommissie

Alle commissievergaderingen hebben met het College van Bestuur en de controller(s) plaatsgevonden. De commissie heeft haar aandacht gericht op de financiële stabiliteit en continuïteit van de stichting. De bemensing met drie leden Raad van Toezicht en het voltallige College van Bestuur geeft aan dat daar belangrijk voorwerk is verricht naar de informatiepositie van de Raad van Toezicht en de mogelijkheid de voltallige Raad van Toezicht van adequaat advies te voorzien. In de loop van het jaar is deze commissie door twee leden bezet.

Verslag van remuneratiecommissie t.a.v. positionering en bezoldiging

De remuneratiecommissie heeft het traject tot aanstelling van een interim bestuurder uitgevoerd inclusief de informatievoorziening naar interne en externe stakeholders. In haar (interne) Raad van Toezicht-vergadering van 7 januari 2019 heeft de RvT de heer F.H.J. Dekker als interim bestuurder aangesteld. Hij is op 14 januari 2019 gestart, met een uitgeschreven bestuurlijke opdracht waarin de onderwijsinhoudelijke kwaliteit en financiële stabiliteit prioriteit waren.

Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen en is uitvoer gegeven aan het traject om te komen tot de aanstelling van een nieuw bestuur per 1 januari 2020. Aan het einde van 2019 heeft de RvT een benoemingsbesluit kunnen nemen voor twee nieuwe bestuurders die op 1 januari 2020 zullen aantreden. De Raad heeft, lerende van de ervaringen van de bestuurlijke verhoudingen, gekozen voor een voorzitter en een lidconstructie. Steeds is de bestuurlijke continuïteit geborgd geweest.

Na het aftreden van het vaste lid van de remuneratiecommissie zijn beide leden van de onderwijscommissie tot tijdelijke leden van de remuneratiecommissie benoemd. Deze commissie heeft de wervingsprocedure voor de beide leden van de RvT en voor de beide bestuurders gevoerd.

Samenvattend oordeel toezichthoudend orgaan

De Raad van Toezicht heeft in 2019 extra aandacht gevraagd voor de ontwikkelingen van de onderwijskwaliteit. Zij heeft als RvT voortgang gegeven aan een nieuwe vorm van kennis nemen van de onderwijspraktijk door meerdere scholen te bezoeken. Steeds twee leden, in wisselende combinaties, bezoeken één school onder schooltijd waarbij zij zich door de directeur en in een uitgebreide rondleiding laat informeren over de opgaves van de afzonderlijke scholen. Per lid worden per schoolseizoen drie scholen bezocht. Zowel de school als de RvT is positief over deze manier van kijken in de school. De RvT voelt zich versterkt in relatie tot haar verantwoordelijkheid voor toezicht op de onderwijskwaliteit.

Ondanks de ongemakkelijke start aan het begin van 2019, kijkt de RvT terug op een goed jaar voor Sophia Scholen. Er zijn goede onderwijsresultaten geboekt en de interne en externe stakeholders zijn op adequate wijze betrokken door de interim bestuurder in de noodzakelijke ontwikkelingen. De RvT is verheugd dat met de benoeming van twee nieuwe bestuurders de continuïteit en stabiliteit én ontwikkeling van goed onderwijs naar de toekomst geborgd zijn.

Zelfevaluatie toezichthoudend orgaan

De interne evaluatie heeft begin 2019 plaatsgevonden op basis van de ad hoc ontwikkelingen in de top van de organisatie. De Raad van Toezicht heeft intensief gesproken over zowel de inhoudelijke ontwikkelingen als de voorwaardelijke zaken vanuit de Raad van Toezicht die daarvoor nodig zijn als de actuele ontwikkelingen gedurende het jaar.

Gedurende het jaar heeft de Raad van Toezicht intensief gewerkt aan een toezichtskader en een beoordelingskader. Het toezichtskader had tot doel helderheid aan zowel Raad van Toezicht als College van Bestuur te verschaffen over waar de accenten en prioriteiten in het toezichthouden op goed onderwijs liggen. Gezien de wisselingen in de Raad, heeft de Raad besloten om het toezichtskader en beoordelingskader in de nieuwe samenstelling te bespreken. In januari 2020 zijn daarover inhoudelijke en sluitende afspraken gemaakt. Beide kaders worden besproken met de nieuwe bestuurders en zullen aansluitend vastgesteld worden.

Governance Code

Sophia Scholen houdt zich aan de code goed bestuur van de PO-raad. De kaders voor de invulling van het toezicht zijn onder andere: de statuten, het reglement van de RvT, het reglement van het CvB en het managementstatuut. De RvT keurt de begroting, het strategisch meerjarenbeleid en de uitwerking hiervan in de jaarplannen goed, ziet toe op de uitvoering en staat gevraagd en ongevraagd het CvB bij met advies. Het CvB legt verantwoording af aan de RvT door het verstrekken van rapportages en beleidsdocumenten. Indien nodig worden deze vooraf besproken in RvT-commissies en toegelicht in de vergaderingen van de RvT. De verslaglegging van gesprekken met de onderwijsinspectie en van de rapportages van de accountant nemen een vaste plaats in op de jaarkalender van de RvT, evenals het jaarlijkse gesprek met de accountant. Er is sprake van een two tier model. Sophia Scholen heeft de functies van bestuur en intern toezicht gescheiden. Het bestuur van de stichting wordt gedaan door het College van Bestuur (CvB) en het intern toezicht wordt uitgeoefend door de Raad van Toezicht (RvT). De medezeggenschap wordt uitgeoefend door een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) met een ouder- en een personeelsgeleding. Daarnaast heeft elke school een eigen medezeggenschapsraad (MR). De schooldirecteuren vullen het onderwijskundige leiderschap als integraal managers uit. In een directeurenoverleg (DO) spreken ze zo'n tien keer per jaar met het CvB voor informatiedeling, uitwisseling en input voor bestuurlijke besluitvorming.

RvT

In 2019 is de RvT 9 maal in vergadering bij elkaar gekomen: 7 januari (extra vergadering), 14 januari, 5 februari, 5 maart, 16 april, 18 juni, 24 september, 1 oktober (in nieuwe samenstelling) en 10 december. Er is in 2019 een besluit genomen om naast de remuneratiecommissie en auditcommissie een commissie onderwijs en kwaliteit in te stellen. Deze commissies dienen ter ondersteuning van de toezichthoudende-, de beleids-/besluitvormende en de werkgeversrol van de RvT.

Op 7 januari heeft de RvT in een extra bijeenkomst het voorgenomen besluit tot ontslag van beide bestuurders tot besluit gemaakt. Voorafgaand hieraan zijn gesprekken gevoerd met beide bestuurders over de zienswijze. In opvolging van de bestuurlijke ontwikkelingen, heeft de RvT haar handelen in deze ingrijpende situatie voor Sophia Scholen geëvalueerd op 22 januari 2019. De RvT heeft besloten om zichzelf te vernieuwen.

Uit elke oorspronkelijke fusiepartner blijft één lid behouden als drager van de oorspronkelijke geschiedenis van de achterliggende stichtingen. Alle overige leden treden af ná de eerste termijn. In 2019 is er op deze wijze van vier leden afscheid genomen. Op 1 oktober 2019 zijn twee nieuwe leden ingestroomd en benoemd tot leden van de auditcommissie. Steeds heeft de RvT voldaan aan de statuutvereisten van het benodigde aantal leden.

CvB

Op 19 december 2018 is door de RvT besloten om afscheid te nemen van beide bestuurders en een interim-bestuurder te werven ter overbrugging naar een nieuw College van Bestuur (CvB). Op 14 januari 2019 is de heer F.H.J. Dekker gestart als interim-bestuurder, nadat hij door de RvT in de vergadering van 7 januari 2019 is benoemd. In de RvT vergadering van 30 oktober 2019 zijn Drs. E.M.S. Driest en Drs. O.M.A.A. Ramadan per 1 januari 2020 benoemd als respectievelijk lid en voorzitter van het College van Bestuur van Sophia Scholen. RvT en GMR waren vertegenwoordigd in een selectiecommissie. Schooldirecteuren en Centraal Bureau waren vertegenwoordigd in een adviescommissie.

GMR

De RvT en het CvB hechten groot belang aan medezeggenschap ten behoeve van betere besluitvorming en het creëren van draagvlak. De GMR richt zich op bovenschoolse onderwerpen die van belang zijn voor alle of een meerderheid van de scholen. Het CvB neemt deel aan (een deel van) de GMR vergaderingen. Daarnaast informeert het CvB de GMR waar nodig. In 2019 heeft er twee keer een gezamenlijke vergadering tussen de GMR en RvT plaatsgevonden. Het jaarverslag van de GMR is opgenomen in bijlage 4.

Aftreeschema leden Raad van Toezicht Sophia Scholen

De leden van de Raad van Toezicht zijn voor de periode van vier jaar benoemd met de mogelijkheid om de zittingsperiode eenmaal voor een periode van 4 jaar te verlengen.

Naam	Functie	Datum aantreden	Einde 1e termijn	Einddatum
S. Miedema	Lid Raad van Toezicht (Lid onderwijscommissie)	18-11-2013	18-11-2017	18-11-2021
J.D.G. van Heeswijk-Vergouwen	Lid Raad van Toezicht (Lid onderwijscommissie)	03-09-2014	03-09-2018	03-09-2022
R.W. Jongenotter	Lid Raad van Toezicht (Lid auditcommissie)	20-04-2015	20-04-2019	30-09-2019
I.J. van Waard-Meuldijk	Lid Raad van Toezicht (Lid auditcommissie)	20-04-2015	20-04-2019	20-04-2019
L.A.M. Wesseling-Belt	Lid Raad van Toezicht (Lid remuneratiecommissie)	20-04-2015	20-04-2019	20-04-2019
C.E.P.M. den Houting-Stevens	Lid Raad van Toezicht (Lid auditcommissie)	14-03-2017	14-03-2020	30-09-2019
W.J. Egtberts	Lid Raad van Toezicht (voorzitter) (Lid remuneratiecommissie)	30-08-2016	30-08-2020	31-12-2020
E.E.E. Bessem	Lid auditcommissie (specifiek vastgoed/fac/ict)	01-10-2019	01-10-2023	
A. van der Bijl	Lid auditcommissie (specifiek financiën)	01-10-2019	01-10-2023	

Bijlage 4: Jaarverslag 2019 GMR

Voor de GMR was 2019 een turbulent jaar, doordat van twee bestuurders eind 2018 afscheid was genomen en het jaar 2019 startte met een interim-bestuurder. Dit heeft invloed gehad op de rol van de GMR. Een aantal GMR leden maakte deel uit van de werving- en selectiecommissie voor de vacature van interim bestuurder. Daarnaast heeft de GMR samen met de interim bestuurder en de RvT aandacht besteed aan het realiseren van een goede samenwerking en een juiste invulling van de rol voor de GMR.

1. Samenstelling GMR

Alle leden van de GMR zitten in de GMR zonder dat zij een school vertegenwoordigen.

De leden van de GMR bestaan uit ouders (o) en personeelsleden (p).

Voorzitter/Financiën	Mark Mooijman (o)
Secretaris	Eva Echternach (o, verslag)
HR	Esther Plompe (p)
	Jeannie van der Vooren (p)
	Monique Gomes (p)
	Martin Marsman (o)
Communicatie	Esther Neve (o)
	Frank Teuling (o)
	Miranda Berbee (o)
Financiën & facilitair	Irene van de Berg (p)
	Arjan van Os (o)
Onderwijs	Marja Compier (p)
	Patty de Winter (o)
	Mary van Schie (p)

2. Vergaderingen

De GMR heeft in het jaar 2019 zeven vergaderingen gehad. Een gedeelte van de vergaderingen werd bijgewoond door Floris Dekker, bestuurder a.i. Er zijn twee vergaderingen geweest waarbij ook de RvT aansloot. De vergaderingen vonden plaats in verschillende scholen, waardoor de GMR een mooi beeld kreeg van de diversiteit van de scholen.

3. Onderwerpen en adviezen

De eerste twee vergaderingen stonden in het teken van kennismaken en ervaringen delen, vanwege de wisseling van bestuur. Tijdens de andere vijf vergaderingen stonden er diverse andere thema's op de agenda waaronder het bestuursformatieplan, de meerjarenbegroting, de tijdelijke inrichting van het Centraal Bureau en de werving en selectie van een nieuw bestuur.

3.1 Financiële situatie Sophia Scholen/managementrapportages

De financiële situatie van Sophia Scholen is stabiel te noemen na een aantal roerige jaren. Ieder kwartaal bespreekt de (GMR)commissie Financiën de kwartaalrapportage met de manager control. Op deze manier blijft de GMR op de hoogte en kan snel worden geanticipeerd op eventuele afwijkingen. De gesprekken worden door beide partijen als constructief beschouwd.

3.2 Begroting

Sinds dit jaar zijn het jaarplan van Sophia Scholen en de schoolplannen de basis voor de begroting. Voorafgaande aan het opstellen van de begroting zijn de (GMR)commissies Financiën en HRM al betrokken bij de eerste versie van de meerjarenbegroting en het jaarplan. Alle vragen zijn beantwoord en meegenomen in de definitieve versie. De GMR is akkoord gegaan met de begroting.

3.3 Beloningsbeleid/doorstroombeleid

Tot op heden is de afdeling HR helaas niet in staat geweest een volledig belonings- / doorstroombeleid op te stellen, waar de GMR akkoord mee kon gaan. De GMR vertrouwt erop dat dit beleid in het voorjaar 2020 gereed is en ter instemming wordt aangeboden.

3.4 Bestuursformatieplan

De GMR heeft ingestemd met het bestuursformatieplan.

3.5 Herinrichting Centraal Bureau

De bestuurder heeft een voorstel geschreven voor de herinrichting van het Centraal Bureau. De GMR heeft hierover een positief advies gegeven met een tijdelijk karakter. Dit tijdelijke karakter zal gelet op de komst van de nieuwe bestuurders langer doorlopen. De verwachting is dat dit onderwerp rond mei 2020 terugkomt op de agenda.

3.6 Nieuwsbrieven Directeuren

Sinds 2019 ontvangt de GMR de nieuwsbrieven die onder de directeuren van Sophia Scholen wordt verspreid. Voor de GMR is dit van toegevoegde waarde: de GMR leden zijn goed geïnformeerd en kunnen anticiperen op de inhoud.

3.7 Stand van zaken werkdruk gelden

De GMR heeft dit onderwerp regelmatig op de agenda laten terugkomen om op die manier te monitoren of de gelden ingezet werden.

3.8 Proces werving nieuwe bestuurders/RvT

De GMR is betrokken geweest bij de werving en selectie van zowel de nieuwe bestuurders als de nieuwe leden van de RvT.

3.9 Lerarentekort

In de overleggen is het lerarentekort een terugkerend onderwerp geweest. De GMR is geïnteresseerd in het plan van Sophia Scholen, waarin aandacht uitgaat naar het werven, binden en boeien van medewerkers. Er lopen op dit moment een aantal pilots, welke de GMR met interesse en kritische blik zal blijven volgen in 2020.

3.10 Samenwerking Bestuurder-RvT en de GMR

In 2019 is tijdens een van de vergaderingen aandacht besteed aan de relatie tussen de bestuurder, de RvT en de GMR. Aanleiding hiervoor waren de komst van de nieuwe interim bestuurder, de start van twee nieuwe RvT-leden en de soms verschillende inzichten die zijn ontstaan. De vergadering werd geleid door een extern adviseur van een onderwijsadviesbureau. Onderwerpen die besproken zijn:

- Rolvastheid
- Rechten van de GMR
- Connectie tussen GRM en de MR-en
- Relatie GMR-CvB-RvT
- Overleg tussen RvT en GMR
- Advies n.a.v. het overleg van het onderwijsadviesbureau aan de GMR, CvB en RvT.

Een constructief overleg, waarbij rollen en verwachtingen zijn verhelderd.

3.11 Onderwijs en Kwaliteit

De commissie "Onderwijs en Kwaliteit" is dit jaar gestart met een periodiek overleg met de adviseur "Onderwijs en Kwaliteit" van Sophia Scholen. Doel van het overleg is het voortijdig betrokken worden bij onderwerpen waarbij de GMR instemming- of adviesrecht heeft. In totaal hebben twee gesprekken plaatsgevonden. Het eerste gesprek stond in het teken van kennis maken, verwachtingen uitspreken en op hoofdlijnen het bespreken van belangrijke en actuele thema's.

Tijdens het tweede gesprek zijn de volgende onderwerpen uitgelicht:

1. Opbrengsten eindtoetsen per school
2. Tussen- en eindmetingen per school
3. Veiligheidsbeleid
4. Kwaliteitskader en Identiteit

Met de adviseur "Onderwijs en Kwaliteit" zijn vervolgspraken gemaakt.

4. Financiën

De GMR heeft in het schooljaar 2020 geen overschrijding van zijn begroting gehad.

Bijlage 5: Risicoanalyse Sophia Scholen

Omschrijving risico	Toelichting	2020	2021	2022	2023	2024	Kans	2020	2021	2022	2023	2024
<i>Strategische risico's</i>												
1. Bekostiging Taalkassen	<i>Risico dat de gemeenten de subsidie intrekken (ad € 75K per schooljaar). Of dat de samenstelling van de leerlingen wijzigt waardoor de bekostiging afneemt.</i>	€ 144	€ 163	€ 181	€ 181	€ 181	80%	€ 115	€ 130	€ 145	€ 145	€ 145
2. Verminderen of wegvallen vergoedingen van overheden	<i>De gemeenten hebben het afgelopen jaar verschillende vergoedingen aangepast of stopgezet.</i>	€ 251	€ 247	€ 247	€ 241	€ 234	50%	€ 126	€ 124	€ 124	€ 121	€ 117
3. Meer en Dorp, fusie school, nieuwbouw	<i>De Jozef en de Leerwinkel zijn per 1/8/2019 gefuseerd tot de school Meer en Dorp gevestigd op de locatie van de Leerwinkel, dit vooruitlopend op de betrekking van het nieuwe gebouw. Voor de fusie en nieuwbouw zijn extra kosten opgenomen in de begroting van de school. De leerlingprognoses zijn momenteel aanzienlijk lager dan de prognoses die zijn gehanteerd als uitgangspunt voor nieuwbouw school. Er bestaat een risico dat de school te groot wordt of dat de m² van het nieuwe gebouw moeten worden aangepast. Aan beide trajecten zijn kosten verbonden. Het betreft eenmalige kosten in het jaar 2020 - 2021.</i>	€ 150	€ 150	€ -	€ -	€ -	80%	€ 120	€ 120	€ -	€ -	€ -
4. Fusie Kinderburg - Rank	<i>Een fusie tussen scholen kan onrust met zich meebrengen met als gevolg dat de leerlingenaantallen dalen en daarmee ook de opbrengsten. Voor de begeleiding van het fusietraject is extra formatie opgenomen in de begroting.</i>	€ -	€ 180	€ 181	€ 181	€ 181	25%	€ -	€ 45	€ 45	€ 45	€ 45
5. Situatie Voorhout (Spreidingsplan)	<i>In Voorhout is er sprake van leerlingstromen die op een andere manier geleid moeten gaan worden. Als dit traject gaat lopen kan dit mogelijk zorgen voor verschuivingen in de leerlingstromen.</i>	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	80%	€ 120	€ 120	€ 120	€ 120	€ 120
6. Fusie Zeehonk - Wakersduin	<i>Een fusie tussen scholen kan onrust met zich meebrengen met het gevolg dat de leerlingenaantallen afnemen en daarmee ook de opbrengsten. Voor de begeleiding van het fusietraject is extra formatie opgenomen in de begroting. Het traject Zeehonk - Wakersduin verloopt momenteel stroef.</i>	€ -	€ 156	€ 156	€ 156	€ 156	80%	€ -	€ 125	€ 125	€ 125	€ 125
<i>Risico's t.a.v. kwaliteit onderwijs</i>												
7. Kwaliteit van het onderwijs gaat omlaag	<i>De onderwijsresultaten van de scholen zijn de afgelopen jaren achteruitgegaan. In 2019 - 2020 worden alle scholen geaudit om te bepalen wat de basiskwaliteit is van Sophia Scholen. Voor de onderzoeken en de gevolg kosten die mogelijk voortkomen uit de audits om zaken te herstellen is budget opgenomen in de begroting 2020 € 150K en 2021 €100K. Er bestaat een risico dat dit budget niet voldoende is en wordt een stelpost van € 150K opgenomen.</i>	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	€ 150	50%	€ 75	€ 75	€ 75	€ 75	€ 75
8. Zwakke scholen	<i>Mogelijk weg vallen van bekostiging indien een school zwak wordt. Op dit moment loopt 1 school binnen Sophia Scholen dit risico.</i>	€ 2.048	€ 2.036	€ 2.039	€ 2.049	€ 2.060	25%	€ 512	€ 509	€ 510	€ 512	€ 515

Personeel en HR												
9. hoger ziekteverzuim dan de verzuimdoelstelling of pieken in het verzuim.	Risico dat het verzuim boven de gestelde norm van 5,2% uitkomt. Er is op dit moment in de begroting gerekend met 24,18 fte verzuim, de hoogte van de VVP is gesteld op 6,5% van de onderwijsgerelateerde OP/OOP formatie. Aannname is dat het tekort aan inzet in de VVP indien nodig kan worden opgevangen door het niet invullen van vacatures.	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	50%	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
10. Verzuim OOP / Directie	In de vervangingspool is formatie opgenomen voor OOP functies (bureau en directie). Dit budget is wel beperkt. Op het moment dat een directeur of medewerker van het centraal bureau uitvalt wordt dit veelal niet direct vervangen. Als er sprake is van langdurige ziekte wordt er vervanging ingezet veel al op interimbasis.	€ 387	€ 387	€ 387	€ 387	€ 387	50%	€ 194	€ 194	€ 194	€ 194	€ 194
11. Lerarentekort	Het lerarentekort gaat de komende jaren toenemen. Om de formatie op peil te houden, zullen extra kosten gemaakt moeten worden voor bijv. inzet van ZZP-ers. Extra kosten zijn 50% van de loonkosten van eigen personeel. In het jaar 2019 zien we een aanzienlijke toename van de interim inzet.	€ 217	€ 224	€ 268	€ 310	€ 341	80%	€ 174	€ 179	€ 215	€ 248	€ 273
12. Medewerkers wachtgeld-regeling	Bij het niet opvolgen van de Wet en regelgeving met betrekking op de medewerkers in de wachtgeldregeling kan er een terugbetalingsverplichting ontstaan naar OCW. Dit risico is aanwezig gedurende de periode van de WW uitkering.	€ 595	€ 595	€ 595	€ 595	€ 595	25%	€ 149	€ 149	€ 149	€ 149	€ 149
13. Eigenrisicodragers voor de Ziektewet	Als eigenrisicodragers voor de Ziektewet betaalt Sophia Scholen zelf de Ziektewet-uitkering voor (ex-)werknemers die daar bij ziekte recht op hebben. Ook als ze niet meer bij Sophia Scholen werken. De uitkering bedraagt 70% van het dagloon. Aannname is jaarlijks (1% van de formatie) waarvoor de uitkering betaald moet worden.	€ 225	€ 225	€ 227	€ 229	€ 232	50%	€ 112	€ 113	€ 114	€ 115	€ 116
Financiële en fiscale risico's												
14. CAO verhoging niet bekostigd	Het risico dat CAO verhogingen (gedeeltelijk) niet worden gecompenseerd in de rijksbijdragen. De onderhandelingen voor een nieuwe CAO 2019 zijn gestaakt. Het deel van de niet gecompenseerde verhoging is voor deze analyse gesteld op 1% van de personele lasten.	€ 482	€ 482	€ 487	€ 491	€ 496	25%	€ 120	€ 121	€ 122	€ 123	€ 124
15. BTW-plicht	Voor sommige diensten moet BTW afgedragen worden (energie zonnepanelen).	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
16. Vennootschapsbelasting	De VPB wetgeving is gewijzigd. Onderwijsinstellingen zijn vrijgesteld van VPB mits 90% van de activiteiten met onderwijs of onderzoek te maken heeft.	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	0%	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
17. Middelen prestatiebox	Er loopt een onderzoek naar de inzet van de middelen die zijn toegekend voor de prestatiebox (€ 196,47 per lln), als blijkt dat middelen niet doelmatig zijn besteed bestaat de kans dat deze middelen komen te vervallen per 01-08-2020.	€ 1.366	€ 1.370	€ 1.380	€ 1.391	€ 1.398	15%	€ 205	€ 206	€ 207	€ 209	€ 210

Overige risico's								€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
18. Nieuwbouw en revitalisatie vind later plaats dan in het MJOP wordt verwacht	<i>In het MJOP is aangenomen dat nieuwbouw en of revitalisatie na 43 jaar plaatsvindt. Indien dit niet het geval is zullen de onderhoudskosten toenemen. Deze kosten worden dan naar alle waarschijnlijkheid weer opgevangen binnen de voorziening van het MJOP.</i>	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	50%	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
19. Meldplicht datalekken	<i>De wetgeving is gewijzigd per 1/1/2016. Het niet na leven van deze regelgeving kan resulteren in een boete van maximaal 820K. Risico vanaf mei 2018 doorgerekend.</i>	€ 820	€ 820	€ 820	€ 820	€ 820	25%	€ 205	€ 205	€ 205	€ 205	€ 205
20. Eigenbijdrage huisvesting nieuwbouw projecten (gemeente financieerd minder)	<i>Landelijk vragen gemeenten steeds vaker aan scholen om een bijdrage bij investeringen in nieuwbouw. Bij Sophia Scholen gaat het om 7 scholen, waarbij de gemiddelde investering is gesteld op circa € 6 mln. Om dit financieel te maken worden de m2 normen gebruikt (2500 tou 1900).</i>	€ -	€ 300	€ 150	€ 600	€ -	50%	€ -	€ 150	€ 75	€ 300	€ -
Totaal		€ 6.985	€ 7.636	€ 7.419	€ 7.931	€ 7.381		€ 2.226	€ 2.563	€ 2.423	€ 2.684	€ 2.412

Bijlage 5: Aantallen leerlingen per school

Brin	School	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023
05CD	Horizon	237	234	220	220	220	220
05DA	Schapendel	147	137	138	138	140	140
05ID	Montessori	165	179	182	182	182	182
05JX	Buitenplaats	278	282	280	280	280	280
06GB/10FF	Jozef/Leerwinkel*	303	276	260	260	260	260
07SG	Bronckhorst	371	382	366	370	370	370
08KD	Giraf	399	404	405	405	406	404
08YP	Klarinet	394	391	390	390	390	390
09JZ	Johannes	421	421	439	449	453	464
09WE	Joseph	303	308	330	330	330	330
100Y	Willibrord	232	237	237	237	237	237
10PW	Overplaats	251	262	270	270	270	270
11ER	Springplank	240	241	235	235	235	235
11QW	Kinderburg**	254	378	360	361	361	361
16YF	Egelantier	158	167	169	170	175	175
16YX	Prinsenhof	465	471	475	480	490	500
16ZO	Victor	409	422	434	447	459	472
21QV	Startbaan	181	168	170	175	175	175
07HL	Andreas	249	264	273	280	292	292
04IQ	Antonius	131	118	120	123	125	127
22LN	Emmaus	186	193	201	204	206	208
03HD	De Lisbloem	168	144	140	145	150	150
07KJ	De Fontein	220	201	210	205	205	205
10EO	De Rank	129	-	-	-	-	-
10JX	Zeehonk	179	164	164	164	164	164
10ZU	Wakersduin	148	140	148	148	148	148
15BI	Hoffenne	145	151	153	153	153	153
22LM	De Regenboog	234	216	205	205	205	205
	Totaal	6.997	6.951	6.974	7.026	7.081	7.117

*Jozef/Leerwinkel is gefuseerd per 01-08-2019 onder de nieuwe naam Meer en Dorp

**vanaf 01-10-2019 uitgegaan van fusie met 10EO Rank

Jaarrekening 2019

Algemene toelichting

Grondslagen:

- De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJ 660).

Activa en passiva worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingprijs.

Oordelen en schattingen:

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

De primaire financiële instrumenten van het bestuur, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van het bestuur of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van het bestuur is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden. De belangrijkste risico's uit hoofde van de financiële instrumenten van de groep zijn het kredietrisico, het liquiditeitsrisico en het renterisico. Het beleid van het bestuur om deze risico's te beperken, luidt als volgt:

- Kredietrisico:** Het bestuur handelt enkel met kredietwaardige partijen en heeft procedures opgesteld om de kredietwaardigheid te bepalen. Bovendien bewaakt het bestuur voortdurend haar vorderingen. Door de bovenstaande maatregelen is het kredietrisico voor het bestuur minimaal.
- Liquiditeitsrisico:** Het bestuur heeft een treasurystatuut opgesteld, waarin zij haar beleid omtrent liquiditeit heeft uiteengezet. Door tussentijdse monitoring en eventuele bijsturing worden liquiditeitsrisico's beheerst. Sophia zal een zodanige omvang aan liquide middelen c.q. kredietruimte aanhouden, dat zij steeds aan haar korte termijn verplichtingen zal kunnen voldoen. Het treasurystatuut is in 2018 aangepast naar de laatste wet- en regelgeving.
- Renterisico:** De stichting heeft geen langlopende vorderingen dan wel leningen. Derhalve is er in beperkte mate sprake van renterisico's.

Vergelijkende cijfers:

De vergelijkende cijfers van 2018 zijn, waar nodig, gerubriceerd teneinde vergelijking met de cijfers van 2019 mogelijk te maken. De vergelijkende cijfers 2018 betreffen de geconsolideerde jaarcijfers van de voormalige stichtingen Sophia Scholen en PCPO.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva:

Voor zover niet anders is vermeld in deze toelichting worden de activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa:

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname. De gebouwen welke economisch eigendom zijn van de gemeente worden niet gewaardeerd. Verbouwingen worden, voor zover sprake is van een duurzame waardevermeerdering, wel geactiveerd. De inventaris en apparatuur worden geactiveerd vanaf investeringsbedragen van 500 euro en met een economische levensduur van meer dan 1 jaar.

De onderstaande afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:

• Terreinen	Geen afschrijvingen
• Gebouwen	20 jaar
• Laptops/chromebooks/software	5 jaar
• Ipads	3 jaar
• Touchscreens	8 jaar
• Inventaris en apparatuur	5 of 10 jaar
• Meubilair	18 jaar
• Leermethoden	9 jaar
• Overige materiële activa	10 jaar

De ontvangen investeringssubsidie voor activa worden in mindering gebracht op boekwaarde van de activa en weergegeven als materiële vaste activa.

Financiële vaste activa:

De overige vorderingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs, voor zover noodzakelijk onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid.

De financiële vaste activa bestaat uit waarborgsommen die zijn betaald voor tablets die onderdeel zijn van een leer methode en een vordering inzake betaalde transitievergoeding.

Vorderingen:

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, onder aftrek van een voorziening voor het risico van oninbaarheid van de vorderingen. Het Ministerie van OCW heeft de subsidie toegekend per schooljaar.

Liquide middelen:

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld in de toelichting op de balans, ter vrije beschikking van het bestuur en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen:

Een voorziening wordt gevormd voor verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen.

- Voorziening jubilea: In het kader van een stelselwijziging is per 1 januari 2008 een voorziening jubilea gevormd. Voor alle personeelsleden wordt bepaald in hoeverre zij een 25- of 40-jarig jubileum zullen beleven. Aan de hand van de kans op zo'n jubileum worden dotaties berekend en aan de voorziening Ambtsjubilea toegevoegd. Op het moment dat een personeelslid een jubileumgratificatie krijgt uitgekeerd, wordt deze ten laste van de voorziening gebracht. Met ingang van 2015 is het model van de

PO raad als uitgangspunt genomen voor de jubilea voorziening. De verdisconteringsvoet van de PO raad is 1%.

- Voorziening spaarverlof: De voorziening spaarverlof dient ter dekking van toekomstige uitgaven als gevolg van herbezetting voor opgebouwd spaarverlof. De voorziening wordt jaarlijks berekend op basis van de opgebouwde rechten van de personen die sparen voor spaarverlof. De dotatie en vrijvallen vinden plaats via de exploitatierekening. Onttrekkingen worden direct ten laste van de voorziening gebracht. De regeling is komen te vervallen en er is geen sprake meer van dotatie van de voorziening.
- Voorziening langdurig zieken: Sinds 2016 is er een voorziening voor langdurig verzuim ingevoerd. In geval van langdurige ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt er een voorziening gevormd als de verwachting er is dat de betreffende medewerker geen toekomstige arbeidsprestaties meer kan leveren. De hoogte van de voorziening betreft de salariskosten van de betreffende medewerker over de periode dat deze nog in dienst is van de stichting.
- Voorziening duurzame inzetbaarheid: De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt gevormd op basis van de ingediende verlofplanning van een personeelslid. Op basis van deze planning wordt het verlofsaldo bepaald. Dit saldo wordt contant gemaakt tegen het geldende discontopercentage. De regeling duurzame inzetbaarheid is nieuw en er worden nog maar beperkt verlofplanningen gemaakt op basis van deze regeling.
- Voorziening groot onderhoud: De onderhoudsvoorziening beoogt kostenegalisatie voor de uitgaven van groot planmatig onderhoud aan onroerende zaken die door de jaren heen een onregelmatig verloop hebben. De dotaties aan de voorziening zijn gebaseerd op de meerjarenonderhoudsbegroting die een periode kent van 40 jaar. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening is, rekening houdend met geplande jaarlijkse dotaties, toereikend voor het uit te voeren onderhoud in de periode waarvoor de meerjaren onderhoudsbegroting strekt.

Pensioen:

De stichting heeft de toegezegde pensioenregeling verwerkt als er sprake zou zijn van een toegezegde bijdrageregeling. De stichting is aangesloten bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP en de stichting heeft in geval van een tekort bij het pensioenfonds geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. De dekkingsgraad van het ABP bedraagt 97% per 31 december 2019.

Algemene reserve:

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van de scholen en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijke gemaakte lasten. (In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.)

Kortlopende schulden:

De kortlopende schulden hebben een verwachte looptijd van maximaal één jaar en zijn tegen reële waarden opgenomen.

Grondslag voor bepaling van het resultaat:

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Rijksbijdragen OCW:

- De ontvangen (normatieve) rijksbijdragen en de niet-geormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten.
- Geormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.
- Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden, zodra de bestedingstermijn is verlopen op de balansdatum.

Overige opbrengsten:

De overige opbrengsten lopen grotendeels via de bank- en kasrekening van de diverse scholen en worden op kasbasis verantwoord in de financiële administratie. Bij meerdere scholen zijn ouderverenigingen actief die hun eigen bankrekeningen beheren welke niet opgenomen worden in de financiële administratie.

Balans per 31 december 2019

Activa	2019 Realisatie	2018 Realisatie
Vaste activa	€	€
Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	458.672	486.847
Inventaris en apparatuur	4.110.372	3.982.443
Andere vaste bedrijfsmiddelen	131.288	176.605
<i>Totaal materiële vaste activa</i>	<i>4.700.332</i>	<i>4.645.894</i>
Financiële vaste activa		
Financiële vaste activa	197.250	498.008
<i>Totaal financiële vaste activa</i>	<i>197.250</i>	<i>498.008</i>
Totale Vaste activa	4.897.582	5.143.902
Vlottende activa		
Vorderingen		
Debiteuren	92.437	39.450
Ministerie van OCW	1.762.398	1.636.557
Overige vorderingen	685.416	1.161.524
Overlopende activa	463.123	364.035
<i>Totaal vorderingen</i>	<i>3.003.374</i>	<i>3.201.566</i>
Liquide middelen	10.467.309	9.314.070
Totaal vlottende activa	13.470.682	12.515.636
Totaal Activa	18.368.264	17.659.538

Passiva	2019 Realisatie	2018 Realisatie
	€	€
Eigen vermogen		
Algemene reserve	10.287.204	10.191.126
Bestemmingsreserve (publiek)	1.111.154	-
Bestemmingsreserve (privaat)	-	-
<i>Totaal Eigen vermogen</i>	<i>11.398.358</i>	<i>10.191.126</i>
Voorzieningen		
Personeelsvoorzieningen	761.667	921.705
Overige voorzieningen	1.932.437	2.062.093
<i>Totaal voorzieningen</i>	<i>2.694.104</i>	<i>2.983.798</i>
Kortlopende schulden		
Crediteuren	633.894	559.137
Belastingen en premies sociale verz.	1.317.666	1.357.786
Pensioenpremie	419.908	500.992
Nog te betalen bedragen	530.569	734.621
<i>Totaal kortlopende schulden</i>	<i>2.902.037</i>	<i>3.152.536</i>
Overlopende passiva		
Nog te besteden bedragen	34.086	44.086
Vooruitontvangen bedragen	315.217	334.631
Vakantie uitkering	1.024.463	953.361
Totaal overlopende passiva	1.373.765	1.332.078
Totaal Passiva	18.368.264	17.659.538

Baten en lasten

	2019 Realisatie	2019 Begroting	2018 Realisatie
Baten	€	€	€
Rijksbijdragen OCW	40.902.330	38.557.617	39.185.976
Overige overheidsbijdragen	299.673	319.392	347.764
Overige baten	1.016.288	846.819	813.659
Totaal Baten	42.218.291	39.723.828	40.347.399
Lasten			
Personele lasten	33.119.674	32.472.949	30.779.472
Afschrijvingen	979.809	988.445	914.624
Huisvestingslasten	3.308.249	2.982.382	2.237.430
Overige instellingslasten	3.594.936	3.269.108	3.019.285
Totaal Lasten	41.002.667	39.712.884	36.950.811
Saldo Baten en Lasten	1.215.624	10.944	3.396.587
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	-	-	-50
Financiële lasten	8.392	10.944	10.178
Saldo Financiële baten en lasten	-8.392	-10.944	-10.228
Resultaat	1.207.232	-	3.386.359

Kasstroomoverzicht 2019

	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	1.215.624	3.396.587
Aanpassingen voor:		
– Afschrijvingen	979.809	914.624
– Mutaties voorzieningen	-289.694	-196.448
Mutaties werkkapitaal		
– Overlopende passiva	41.687	-158.574
– Vorderingen	198.192	-492.026
– Kortlopende schulden	-250.499	483.951
	-10.620	-166.649
Ontvangen interest	-	-50
Betaalde interest	-8.392	-10.178
	-8.392	-10.228
Kasstroom uit operationele taken:	1.886.727	3.937.886
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringsmateriële vaste activa	-1.034.246	-962.984
Investeringsfinanciële vaste activa	300.758	-282.308
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-733.488	-1.245.292
Mutatie liquide middelen	1.153.238	2.692.594
Beginstand liquide middelen	9.314.070	6.621.476
Mutatie liquide middelen	1.153.239	2.692.594
Eindstand liquide middelen	10.467.309	9.314.070

Toelichting behorende tot de balans per 31 december 2019

Activa:

Materiële vaste activa	Gebouwen en Terreinen	Inventaris en apparatuur	Overige materiele vaste activa	Totaal Materiele vaste activa
Stand per 1-1-2019				
Aanschafwaarde	1.042.828	15.718.497	964.373	17.725.698
Cummulatieve afschrijving	-516.148	-11.736.054	-699.743	-12.951.945
Investeringsubsidie	-39.833	-	-88.026	-127.859
Boekwaarde per 1-1-2019	486.847	3.982.443	176.605	4.645.894
Verloop 2019				
Investeringsen	-	1.164.999	-	1.164.999
Desinvesteringen	-	-229.478	-45.169	-274.647
Afschrijvingen	-38.126	-844.281	-51.269	-933.675
Afschrijvingen op desinvesteringen	-	167.440	39.321	206.761
Subsidieverstrekking	-	-130.753	-	-130.753
Vrijval investeringsubsidie	9.952	-	11.800	21.752
Mutaties 2019	-28.175	127.929	-45.317	54.438
Stand per 31-12-2019				
Aanschafwaarde	1.042.828	16.654.019	919.205	18.616.051
Cummulatieve afschrijving	-554.274	-12.412.894	-711.690	-13.678.859
Investeringsubsidie	-29.881	-130.753	-76.226	-236.860
Boekwaarde per 31-12-2019	458.672	4.110.372	131.288	4.700.332

Financiële vaste activa	2019 Realisatie	2018 Realisatie	Verklaring verschil
Waarborgsommen langlopend	197.250	200.400	<i>De betaalde waarborgsommen betreft de vergoeding die als borg is betaald voor tablets die horen bij een lesmethode (Snappet).</i>
Vordering transitievergoeding	-	297.608	<i>De transitievergoeding mag mits het aan een aantal voorwaarden voldoet teruggevorderd worden bij het UWV. Dit kan per april 2020. De verwachting is dat deze vordering gedurende 2020 volledig afgewikkeld zal worden en is daarom opgenomen onder de overige vorderingen.</i>
Totaal financiële vaste activa	197.250	498.008	

Financiële vaste activa stand per 01-01-2019	498.008
Uitbetaalde transitievergoeding	
Betaalde borg	6.900
Terugontvangen borg	-5.250
Desinvesteringen en aflossingen	
Afschrijvingen, waardeverminderingen en terugneming daarvan	
Herwaarderingen	
Financiële vaste activa stand per 31-12-2019	499.658

Vorderingen	2019 Realisatie	2018 Realisatie	Verklaring verschil
	€	€	
Debiteuren	92.437	39.450	<i>De debiteurenstand is toegenomen ten opzichte van 2018 omdat één debiteur in december 2019 een grote factuur heeft ontvangen.</i>
Ministerie van OCW	1.762.398	1.636.557	
Overige vorderingen	685.416	1.161.524	<i>De overige vorderingen zijn afgenomen. Dit komt door de nieuwbouw van de Joseph School waar Sophia Scholen de bouwheer van is. De vordering op de gemeente inzake de Kindercampus Joseph was € 960K per begin 2019. In 2019 is de vordering transitievergoeding € 325K onder de overige vorderingen opgenomen, in 2018 stond deze onder de FVA.</i>
Overlopende activa	463.123	364.035	
Totaal vorderingen	3.003.374	3.201.566	

Liquide middelen	2019 Realisatie	2018 Realisatie	Verklaring verschil
	€	€	
Kas	1.319	1.633	<i>De liquide middelen nemen fors toe, omdat er in december vanuit OCW bijzondere bekostiging vanuit convenant lerarentekort is ontvangen.</i>
Bank	10.466.130	9.314.440	
Kruisposten	-140	-2.003	
Totaal liquide middelen	10.467.309	9.314.070	

Eigen vermogen	2019 Realisatie	2018 Realisatie	Verklaring verschil
	€	€	
Algemene reserve	10.287.204	10.191.126	
Bestemmingsreserve (publiek)	1.111.154	-	<i>De reserve wordt gevormd door de extra ontvangen bekostiging in december vanuit het Convenant Lerarentekort en de indexatie van de personele bekostiging over schooljaar 18/19.</i>
Totaal Eigen vermogen	11.398.358	10.191.126	

	Saldo 01-01-2019	Overige mutaties	Bestemming resultaat	Saldo 31-12-2019
Algemene reserve	10.191.126	-	96.078	10.287.204
Bestemmingsreserve (publiek)	-	-	1.111.154	1.111.154
Bestemmingsreserve (privaat)	-	-		-
Totaal eigen vermogen	10.191.126	-	1.207.232	11.398.358

Voorzoningen

	Stand per 01-01-19	Dotaties 2019	Vrijval 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31-12-19	Bedrag looptijd 1 t/m 5 jaar	Bedrag looptijd > dan 5 jaar	Verklaring
	€	€		€	€			
Voorzoningen								
Spaarverlof	29.797	-	10.500	6.412	12.885	12.885	-	<i>De voorziening spaarverlof bestaat uit verlofuren van medewerkers.</i>
Ambtsjubilea	393.401	54.348	-	42.510	405.239	199.178	206.061	<i>De stand van de voorziening is bepaald op basis van het PO raad model.</i>
Voorziening langdurig zieken	435.226	31.707	114.706	262.393	89.834	89.834	-	
Voorziening duurzame inzetbaarheid	28.387	15.088	-	10.008	33.468	33.468	-	
Wachtgelders/ participatiefonds	34.894	54.204	28.857	-	60.241	60.241	-	<i>Dit betreft een voorziening die is gevormd voor het mogelijk nabetalen van uitkeringskosten.</i>
Voorziening loonsverhoging	-	160.000	-	-	160.000	160.000	-	<i>Dit betreft een voorziening voor verwachte eenmalige uitkering aan het personeel.</i>
Onderhoudsvoorziening	2.062.093	996.629	-	1.126.285	1.932.437	1.932.437	-	<i>Het MJOP wat het 1e kwartaal van 2019 is opgesteld is de basis geweest voor de bepaling van de voorziening groot onderhoud per 31-12-2019.</i>
Totaal voorzieningen	2.983.798	1.311.976	154.063	1.447.608	2.694.104	2.488.043	206.061	

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden	2019 Realisatie	2018 Realisatie	Verklaring verschil
Crediteuren	633.894	559.137	
Belastingen en premies sociale verz.	1.317.666	1.357.786	<i>In 2019 is de Premie Participatiefonds met 1,25% gedaald ten opzichte van 2018.</i>
Pensioenpremie	419.908	500.992	<i>De pensioenpremie in 2019 is lager dan in 2018, omdat er een vrijval van nog te betalen pensioenpremie uit 2018 heeft plaatsgevonden</i>
Nog te betalen bedragen	530.569	734.621	
Overlopende passiva	1.373.765	1.332.078	
Totaal kortlopende schulden	4.275.803	4.484.614	
Overlopende passiva	2019 Realisatie	2018 Realisatie	Verklaring verschil
Nog te besteden bedragen	34.086	44.086	
Vooruitontvangen bedragen	315.217	334.631	
Vakantie uitkering	1.024.463	953.361	<i>Eind 2018 is een onderhandelaarsakkoord voor een nieuwe CAO afgesloten met daarin een forse salarisstijging van de leerkrachten, dit heeft effect op de vakantieuitkering in mei.</i>
Totaal overlopende passiva	1.373.765	1.332.078	

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Naam	Omschrijving	Datum aanvang	Datum eindigend	Jaarbedrag
Aloysius Stichting	<i>huur voor centraal bureau</i>	9-07-05	1-09-23	€ 42.970
Gemeente Teylingen	<i>ruimte BSO Overplaats</i>	9-07-05	1-01-22	€ 4.500
Gemeente Teylingen	<i>ruimte BSO Andreas</i>	7-07-15	5-08-44	€ 13.883
Gemeente Noordwijk	<i>verhuren aula Bronckhorst</i>	1-09-12		€ 10.483
Ricoh	<i>huur kopieer- en printapparatuur, verlenging contract met 2 jaar wordt nog geformaliseerd.</i>	1-09-16	1-08-20	€ 100.000
Heutink	<i>hardware</i>	1-04-16	1-04-20	€ 70.835
Victoria	<i>schoonmaak</i>	1-04-18	31-03-21	€ 700K- € 750K
Duurzame inzetbaarheid	<i>geen geformaliseerde afspraken gemaakt inzake niet opgenomen duurzame inzetbaarheidsuren, zoals bedoeld in artikel 8 van de CAO</i>			

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2019

Baten	2019 Realisatie	2019 Begroting	2018 Realisatie	Verklaring verschil
(Rijks)bijdragen Ministerie van OCW	€	€	€	
(Normatieve) rijksbijdrage Ministerie van OCW	38.208.329	36.029.102	36.220.553	<i>De rijksbijdragen zijn hoger dan begroot en hoger dan 2018. De personele bekostiging is zowel voor schooljaar 18/19 als 19/20 bijgesteld. In december zijn extra opbrengsten ontvangen vanuit het Convenant Lerarentekort en de werkdrukmiddelen zijn per 01/08/2019 verhoogd.</i>
Niet- geormerkte subsidie OCW	1.648.865	1.550.079	1.837.047	<i>De bedragen voor de prestatiebox zijn verhoogd met terugwerkende kracht vanaf schooljaar 18/19, de opbrengsten voor de lerarenbeurs en 2e jaarsbekostiging zijn te laag begroot. Verder is er vanaf september achterstandsbekostiging ontvangen, dit in plaats van de gewichtenregeling.</i>
Ontvangen doorbetaling rijksbijdrage SWV	1.045.136	978.436	1.128.376	
	40.902.330	38.557.617	39.185.976	
Overige overheidsbijdragen				
Gemeentelijke bijdragen	335.078	308.002	334.365	
Overige overheidsbijdragen en -subsidies	-35.405	11.390	13.399	
	299.673	319.392	347.764	
Overige baten				
Verhuuropbrengsten	430.251	386.401	359.760	<i>De realisatie in 2019 is hoger omdat er voor de Kindercampus Joseph een nieuw huurcontract is afgesloten met een hogere huuropbrengst dan begroot.</i>
Detachering	44.367	51.580	59.850	
Schenken	4.039	570	-	
Sponsoring	-1.236	920	299	
Ouderbijdragen	472.216	335.077	313.164	<i>Meerdere scholen hebben TSO in eigen beheer genomen waardoor de opbrengsten hoger zijn.</i>
Overige	66.651	72.271	80.586	
	1.016.288	846.819	813.659	
Totaal baten	42.218.291	39.723.828	40.347.399	

Lasten	2019 Realisatie	2019 Begroting	2018 Realisatie	Verklaring verschil
	€	€	€	
Personele lasten				
Lonen en salarissen	21.303.321	21.623.357	20.719.520	<i>De lonen en salarissen zijn lager dan begroot, dit door vertrek van het bestuur, niet volledig invullen van het frictiebudget en het niet kunnen invullen van vacatures door het lerarentekort.</i>
Sociale lasten	4.327.647	4.567.676	4.329.157	
Vakantierechten	1.585.762	1.571.567	1.455.637	
Pensioenen	3.522.085	3.294.176	3.161.813	
Mutaties Personeelsvoorzieningen	188.384	216.803	-71.825	
Personeel niet in loondienst	1.863.641	545.649	779.051	<i>De overschrijding op externe personeelskosten komt door de tijdelijk bestuurder, extra ondersteuning op het centraal bureau, vervanging langdurig zieke medewerkers en inhuur externe leerkrachten door het lerarentekort.</i>
Overige personeelskosten	163.026	360.812	283.120	
Scholing	474.293	444.123	366.383	
Uitkeringen	-308.485	-151.214	-243.384	<i>De ontvangen uitkering van het UWV is niet volledig begroot.</i>
	33.119.674	32.472.949	30.779.472	
Afschrijvingen				
Gebouwen	38.126	37.639	37.638	
Inventaris en apparatuur	610.074	698.810	583.386	
Leermiddelen	234.191	216.583	230.865	
Overige materiele vaste activa	51.269	54.209	67.453	
Boekwinst/verlies	67.900	-	23.629	<i>Een aantal activa is in 2019 gedeactiveerd met een boekuerlies.</i>
Vrijval investeringssubsidies	-21.752	-18.796	-28.348	<i>Dit betreffen investeringssubsidies uit eerdere jaren welke in tien jaar worden afgeschreven.</i>
Totaal Afschrijvingen	979.809	988.445	914.623	

Lasten	2019 Realisatie	2019 Begroting	2018 Realisatie	Verklaring verschil
Huisvestingslasten				
Huur	213.074	195.736	102.264	<i>De huren zijn in 2019 hoger dan begroot en dan de realisatie in 2018. In 2018 heeft er een vrijval plaatsgevonden. Er is een nieuw huurcontract mbt Kindercampus Joseph waarbij de kosten te laag begroot waren.</i>
Verzekeringen	—	—	—	
Onderhoud	367.796	291.893	255.491	<i>De onderhoudskosten zijn ten opzichte van de begroting 2019 en 2018 flink toegenomen, dit komt door een inhaalslag in achterstallig onderhoud.</i>
Energie en water	548.943	560.688	539.539	
Schoonmaakkosten	793.168	849.887	883.678	<i>In 2018 is de schoonmaak aanbesteed, dit jaar volledig Victoria waardoor de schoonmaakkosten lager uitvallen.</i>
Heffingen	110.251	98.266	107.393	
Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	996.629	778.069	89.725	<i>In de begroting 2019 zijn de dotatie en uitgaven gebaseerd op het oude MJOP. In het voorjaar is een nieuw MJOP opgesteld, dit heeft tot gevolg dat de kosten 2019 niet volledig gedekt zijn door de uitgaven in het MJOP, deze zijn ten laste gebracht van het resultaat.</i>
Overige huisvestingslasten	278.387	207.843	259.340	
	3.308.249	2.982.382	2.237.430	
Overige lasten				
Administratie- en beheerslasten	792.877	743.469	645.067	
Honorarium onderzoek jaarrekening	189.216	140.000	64.301	<i>De kosten voor honorarium onderzoek jaarrekening bestaan uit accountantskosten en kosten voor het administratiekantoor. In 2019 worden hier de kosten geboekt voor het uitbesteden van de salarisadministratie. In 2019 zijn er extra accountskosten geboekt die betrekking hadden op 2018</i>
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.870.208	1.548.657	1.641.868	
Dotatie overige voorzieningen	9.088	—	-7.067	
Reizen/Excursies/activiteiten ouders/TSO	384.628	317.023	309.245	
Contributie/ Verzekeringen	124.653	122.791	97.158	
Overige onderwijslasten	206.984	394.113	205.053	<i>De overige instellingslasten zijn lager dan begroot door lagere inzet van de SWV gelden, veelal betreffen dit personeelskosten en worden niet als Overige onderwijslasten geboekt.</i>
Overige lasten	17.282	3.054	63.660	
	3.594.936	3.269.107	3.019.285	
TOTAAL LASTEN	41.002.667	39.712.883	36.950.810	
Financiële baten en lasten				
Rentebaten	—	—	50	
Rentelasten	8.392	10.944	10.178	
Saldo Financiële baten en lasten	-8.392	-10.944	-10.228	

Wet Normering Topinkomens

WNT- verantwoording 2019

Per 1 januari 2017 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. De klassenindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld.

Gemiddelde totale baten	6
Gemiddeld aantal leerlingen	3
Gewogen aantal onderwijssoorten	1
Totaal aantal complexiteitspunten	10

Het bezoldigingsmaximum is in 2019 berekend conform de WNT klassenindeling. Op grond van de criteria valt deze rechtspersoon in klasse D, daarmee bedraagt het bezoldigingsmaximum € 152.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang en de duur van het dienstverband.

Het WNT-maximum bedraagt voor leden van het toezichthoudend orgaan 15% voor voorzitters en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum naar rato van de duur van het dienstverband.

WNT: Vermelding bezoldiging topfunctionarissen

Tabel 1b gegevens 2019 (bedragen x € 1)

F. Dekker

Functiegegevens	Lid
Kalenderjaar	2019
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	14-01/31-12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	12
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	187
Maxima op basis van de normbedragen per maand	273.000
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	235.807
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	191.985
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	191.985
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-
Bezoldiging	
	191.985
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Tabel 1a gegevens 2018 (bedragen x € 1)	S.J. Spierenburg-Kouw	R.W.J. de Groot
Functiegegevens	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01/31-12	01-01/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	111.756	111.955
Beloningen betaalbaar op termijn	17.869	17.869
<i>Subtotaal</i>	<i>129.625</i>	<i>129.824</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	152.000	152.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	129.625	129.824

Tabel 1a gegevens 2019 (bedragen x € 1)	S.J. Spierenburg-Kouw	R.W.J. de Groot
Functiegegevens	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01/01-03	01-01/01-02
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging 2019		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	20.623	10.054
Beloningen betaalbaar op termijn	3.267	1.634
<i>Subtotaal</i>	<i>23.891</i>	<i>11.687</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	25.333	12.667
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	23.891	11.687
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

* Vanaf 7 januari 2019 waren Spierenburg-Kouw en De Groot niet meer in functie als statutair bestuur.

	S.J. Spierenburg-Kouw	R.W.J. de Groot
Functiegegevens	Lid	Lid
Functie(s) bij beëindiging dienstverband		
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2019	2019
Uitkering wegens beëindiging dienstverband		
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	35.836	70.125
Individueel toepasselijk maximum		
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000	75.000
Waarvan betaald in 2019	35.836	70.125
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		
Toelichting op vordering wegens onverschuldigde betaling		

bedragen x € 1	W.J. Egtberts	R.J. Jongeotter	J.D.G van Hees- wijk-Vergouwen	L.J. van Waard- Meuldijk	L.A.M. Wesseling- Belt	S. Miedema	C.E.P.M. den Houting-Stevens	A. van der Bijl	E. Bessem
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	<i>Lid</i>	<i>Lid</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01/31-12	01-01/30-09	01-01/31-12	01-01/20-04	01-01/20-04	01-01/31-12	01-01/30-09	01-10/31-12	01-10/31-12
Bezoldiging									
Totale bezoldiging	8.250	4.688	6.250	2.083	2.083	6.250	4.688	1.563	1.563
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	22.800	11.400	15.200	5.067	5.067	15.200	11.400	3.800	3.800
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
	8.250	4.688	6.250	2.083	2.083	6.250	4.688	1.563	1.563
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2019									
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid		
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12	01-01/31-12		
Bezoldiging			*						
Totale bezoldiging	8.250	6.250	12.499	6.250	6.250	6.250	6.250		
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	21.900	14.600	14.600	14.600	14.600	14.600	14.600		

*1 In 2017 is er geen vergoeding uitgekeerd dit is in 2018 met terug werkende kracht uitgekeerd.

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

College van Bestuur:

Drs. O.M.A.A Ramadan,
voorzitter College van Bestuur

Mevr. drs. E.M.S Driest,
lid College van Bestuur

Raad van Toezicht:

W.J. Egtberts
Voorzitter

E.E.E Bessem

J.D.G. van Heeswijk-Vergouwen

A. van der Bijl

S. Miedema

Datum vaststelling jaarrekening:

Model G Verantwoording subsidies

Omschrijving	Toegekend bedrag	Toewijzing kenmerk	Toewijzing datum	Ontvangen t/m verslagjaar	De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking	
					Geheel uitgevoerd en afgerond	Nog niet geheel uitgevoerd
Lerarenbeurs	6.953,36	8/643/26105	23-07-2018	6.953,36	x	
Lerarenbeurs	7.709,16	8/664/27643	23-07-2018	7.709,16	x	
Lerarenbeurs	12.092,80	8/598/22546	23-07-2018	12.092,80	x	
Lerarenbeurs	12.092,80	8/594/21907	23-07-2018	12.092,80	x	
Lerarenbeurs	12.092,80	8/676/28569	23-07-2018	12.092,80	x	
Lerarenbeurs	12.092,80	8/669/27989	23-07-2018	12.092,80	x	
Lerarenbeurs	5.139,44	8/634/25336	23-07-2018	5.139,44	x	
Lerarenbeurs	12.092,80	8/600/22769	23-07-2018	12.092,80	x	
Lerarenbeurs	5.063,86	8/665/27749	23-07-2018	5.063,86	x	
Lerarenbeurs	7.709,16	9/602/32027	23-07-2019			x
Lerarenbeurs	12.092,80	9/647/35065	23-07-2019			x
Lerarenbeurs	1.209,28	9/659/35831	16-09-2019			x
Lerarenbeurs	12.092,80	9/633/34015	23-07-2019			x
Lerarenbeurs	12.092,80	9/636/34302	23-07-2019			x
Lerarenbeurs	11.488,16	9/657/35731	23-07-2019			x

Bijlage 6: Verantwoording inzet middelen Prestatiebox

In het kader van de regeling Prestatiebox worden middelen verstrekt die kunnen worden ingezet voor het realiseren van de afspraken en activiteiten ten aanzien van opbrengstgericht werken op de onderdelen taal en rekenen, toetsen in relatie tot de voortgangsregistratie en professionalisering van leraren en schoolleiders. Daarnaast worden middelen verstrekt voor het versterken van de samenhang binnen en de kwaliteit van cultuureducatie.

Sophia Scholen heeft in het boekjaar 2019 een bedrag van € 1.367K ontvangen in het kader van de regeling Prestatiebox Primair Onderwijs. Dit bedrag is ingezet voor scholing van personeel en dekking van formatieve uitgaven ter versterking van de onderwijsopbrengsten.

Aan de raad van toezicht en het college van bestuur van
Sophia Scholen, Stichting voor Katholiek, Protestants-Christelijk en
Algemeen Bijzonder Basisonderwijs in de Duin- en Bollenstreek
Postbus 98
2215 ZH Voorhout

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Sophia Scholen, Stichting voor Katholiek, Protestants-Christelijk en Algemeen Bijzonder Basisonderwijs in de Duin- en Bollenstreek te Voorhout gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Sophia Scholen, Stichting voor Katholiek, Protestants-Christelijk en Algemeen Bijzonder Basisonderwijs in de Duin- en Bollenstreek op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Sophia Scholen, Stichting voor Katholiek, Protestants-Christelijk en Algemeen Bijzonder Basisonderwijs in de Duin- en Bollenstreek, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- de bijlagen 1 tot en met 6.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2. Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn.
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 22 juni 2020

Horlings Accountants & Belastingadviseurs B.V.

Was getekend

De heer C. Rabe
Registeraccountant